

Diplomová práce

Hospodářství Vysoká Lhota
" Fragment Kulturní Krajiny Středních Čech "

České Vysoké Učení Technické v Praze
Fakulta Architektury
doc. Ing. arch. Tomáš Hradečný

Jan Vagaday
Květen 2021

Obsah

oo - úvod	... 3
anotace a metodika	
formální prohlášení a zadání	
o1 - předmět	... 6
kulturní krajina	
hospodářství v krajině	
hospodářství Vysoká Lhota	
o2 - koncept	... 24
postupný vývoj	
otevřená struktura a teoretický základ	
infrastruktura a rekonstrukce	
o3 - návrh	... 42
vize a náplň hospodářství	
půdorysy, řezy, pohledy, detaily	
obrazy	
o4 - závěrem	... 96
další vývoj	
kříž	
11 - zdroje a poděkování	... 102
figury a literatura	

**FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE**

Anotace

Základem této diplomové práce byla snaha poukázat na současný neblahý stav české kulturní krajiny. Upozornit na něj, ale také se pokusit najít ze své pozice architekta nějaké východisko. Integrální součástí tohoto projektu je proto i rešerše diplomního semináře, ve které jsem se věnoval hospodářské typologii stejně tak, jako i obecné problematice vztahu společnosti ke kultivované krajině. Výchozím se pro mě stal následně fakt*, že je v české krajině zapomenuto mnoho rozměrných hospodářských dvorů, které mohou být s trochou nadsázky pokládány právě za ono východisko.

Situace Vysoká Lhoty, jakožto pozemků polí, lesů a někdejšího hospodářského dvora ve Středočeském kraji, zpodobňuje tuto problematiku. Přestože je přeci jen specifická tím, že se pozemky navrátily bývalému majiteli - Emauzskému klášteru v Praze. V majetkových restitucích se pod správu opatství navrátilo v okolním regionu vícero pozemků, avšak jediným vhodným pro výstavbu hospodářského zázemí je právě Vysoká Lhota.

Zbývá položit základní otázku tohoto projektu
"Jak vypadá hospodářský dvůr současnosti?
A jaká je dnešní role církve v takovém prostředí?"

Metodika

Tento diplomní projekt je teoretickým návrhem a vizí současného hospodářství. Základem je rešerše diplomního semináře, která je tomuto projektu samostatnou přílohou, rozdělená na dvě části. Část A - Narativ - je základním exkurzem do dějin kultivované krajiny a hospodářské stavební typologie. Část B - Předmět - je analytickou dokumentací místa Vysoké Lhoty, regionu Podblanicka a Posázaví a Benediktinského opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích.

* ŽIŽKA, Jan. Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách. 2. vydání. Praha: NPÚ, 2018.

Prohlášení diplomanta

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

20. května 2021, v Praze
Jan Vagaday

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Jan Vagaday
datum narození: 1.5.1995
akademický rok / semestr: 2020/21, letní semestr
obor: architektura a urbanismus
ústav: Ústav navrhování I
vedoucí diplomové práce: doc. ing. arch. Tomáš Hradečný
téma diplomové práce: Hospodářství – statek Vysoká Lhota
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

V návaznosti na zpracovaný diplomní seminář bude předmětem projektu úvaha a návrh obnovy někdejšího hospodářského dvora Emauzského opatství Vysoká Lhota u obce Libež nedaleko Vlašimi. Projekt bude řešit jak architekturu soudobého hospodářství a jeho vztah k okolní půdě a lesům, tak i návaznost na blízké okolí a správcovství samotného kláštera.

2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program
Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Stavební program zahrnuje na podnět diplomního semináře budovy hospodářské (skladovací, stáje a případně skleníky), dále budovy obytné (pro statkáře a případnou sezónní pomocnou sílu) a v neposlední řadě stavbu sakrální - tj. kaple. Součástí však bude i úvaha krajinářského zásahu do okolních pozemků (polí, lesů a luk).

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

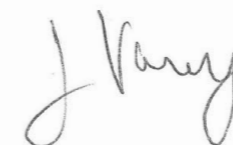
Graficky diplomová práce navazuje na analytickou práci diplomního semináře. Obsahově budou součástí náležité situace, půdorysy, řezy a pohledy (měřítko 1:5000 – 1:50), včetně pohledů axonometrických a perspektivních a případných detailů (1:25 – 1:5).

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Součástí projektu bude i fyzický model znázorňující konstrukční řešení stavby, tak i celkovou hmotu.

Datum a podpis studenta

8/21/2021

Datum a podpis vedoucího DP

8.2.2021

Datum a podpis děkana FA ČVUT

01-03-2021

registrováno studijním oddělením dne

8.2.2021

Kulturní krajina

Současný stav kulturní krajiny (rozuměj krajina zemědělská a lesozemědělská) v Česku je výsledkem staletí dlouhé kultivace a následné ztráty veřejného zájmu. Přesně toto zpodobňuje situace Vysoké Lhoty. Dle historických pramenů* zde stával hospodářský dvůr od poloviny 17. století, který však nedávno zmizel stejně tak, jako náš samotný vztah ke krajině**.

Před očima nám ubývají lesy stejně jako úrodná půda. Mezitím, co hledáme a diskutujeme příčiny, situace se stává neudržitelnou. Rád bych proto touto prací apeloval: "Nebudme k naší krajině lhostejní. Vztah k ní můžeme najít například obnovou hospodářských dvorů, které v ní upadly do zapomnění."

pole a lesy Vysoké Lhoty
a kulturní středočeská krajina

Fig 1.1
lesy Vysoké Lhoty
autor, 2021

Fig 1.2
pole Vysoké Lhoty
autor, 2021

* Kronika obce Libež: www.obec-libez.cz/clanky/obecni-kronika
** SKLENIČKA, Petr. Pronajatá krajina. Praha: Centrum pro krajinu, 2011.

pole Vysoké Lhoty

lesy Vysoké Lhoty

pole a lesy Vysoké Lhoty
letecký snímek

Fig 1.3 - letecký snímek okolí, J.Rozsypal 2021

Hospodářství v krajině

Pouze ve Středočeském kraji stávalo na tisíc hospodářských dvorů, každý se přitom staral alespoň o 100 ha okolní půdy a lesů*. V takové velikosti a kvantitě musíme tyto dvory pokládat zodpovědné za obraz, do jakého zformovaly velkou část zdejší krajiny. Příběh každého dvora se samozřejmě různí - některé byly rozděleny při "Raabizaci" v 18. století**, některé byly modernizovány a značně přestavěny v průběhu 19. a 20. století, mnohé se nedochovaly vůbec - tak jako hospodářský dvůr Vysoké Lhoty.

Tento projekt je podložen rešerší, jejíž součástí bylo i cestování a pátrání, po některých těchto zapomenutých dvorech. Diplomní seminář zahrnoval taktéž vývoj zemědělských staveb, architekturu "villa rustica" i obecnou rovinu vztahu společnosti ke kulturní krajině v průběhu dějin. Tato vstupní rešerše nazvaná "Narativ" tvoří -> přílohu A.

jeden ze stále stojících hospodářských dvorů, Nový Dvůr, Valtice

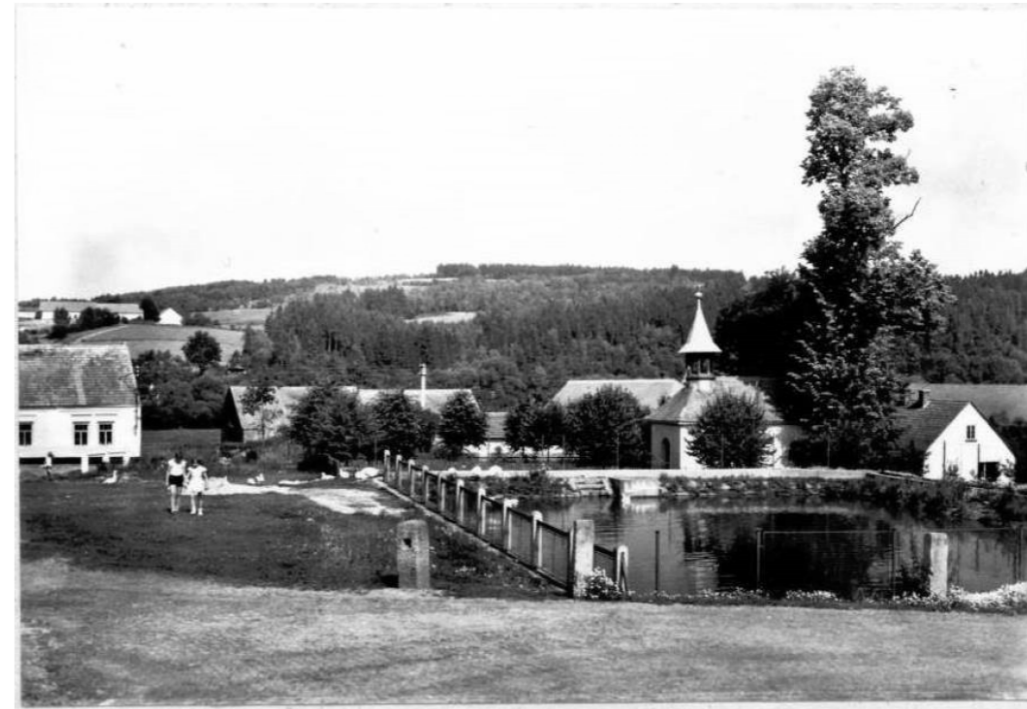

předmět
hospodářský dvůr

Fig 2.1
Libež a Vysoká Lhota
archiv obce Libež, 1966

Fig 2.2
Nový dvůr, Valtice
autor, 2020

Fig 2.3
dvůr Hubenov, drawing
M. Prusík, poč 19. cent

snímek Libežské návsi a dvůr Vysoké Lhoty v pozadí, 1966

dvůr Hubenov, architekt J.A.Santini

* ŽIŽKA, Jan. Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách. 2. vydání. Praha: NPÚ, 2018.

** JINDRA, Zdeněk a JAKUBEC, Ivan. Hospodářský vzestup českých zemí od poloviny 18. století do konce monarchie. Praha: UK, Karolinum, 2015.

fragment dvoru Vysoké Lhoty

Vysoká Lhota
pozemky a budovy

Fig 2.4 - letecký snímek, J.Rozsypal 2021

Hospodářství Vysoká Lhota

Na Vysoké Lhotě, ležící v kopcích nad obcí Libež nedaleko Vlašimi, byl postaven statek zdejšími pány z Českého Šternberka. Asi v polovině 18. století si jej koupil Emauzský klášter (tj. dnešní Benediktinské opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích), který se o něj staral jako správce prostřednictvím statkáře až do násilné intervence a rozpuštění samotného kláštera v 50. letech minulého století. Provoz na statku však pokračoval dál až do raných 90. let. Od té doby postupně chátral až zmizel. Nedávno se však pozemky navrátily pod správu benediktinů, jejichž revírník se nyní potýká s těžbou kůrovcem zasažených lesů - pole pak klášter pronajímá k obdělání J. Sternbergovi z Jemniště.

Tyto pozemky nejsou jediné, které se klášteru navrátily v majetkových restitucích. Další lesy a pole jsou rozesety v okolním regionu Podblanicka a Posázaví. I když žádný z těchto pozemků se jim nevrátil celý včetně někdejšího hospodářského zázemí. Výjimkou je Vysoká Lhota, která se tak stává vhodným místem pro vybudování nového hospodářského dvora Emauzského kláštera. Podrobnější dokumentaci Vysoké Lhoty a hospodaření Emauzského kláštera najdete -> **v příloze B.**

stav statku v roce 2001

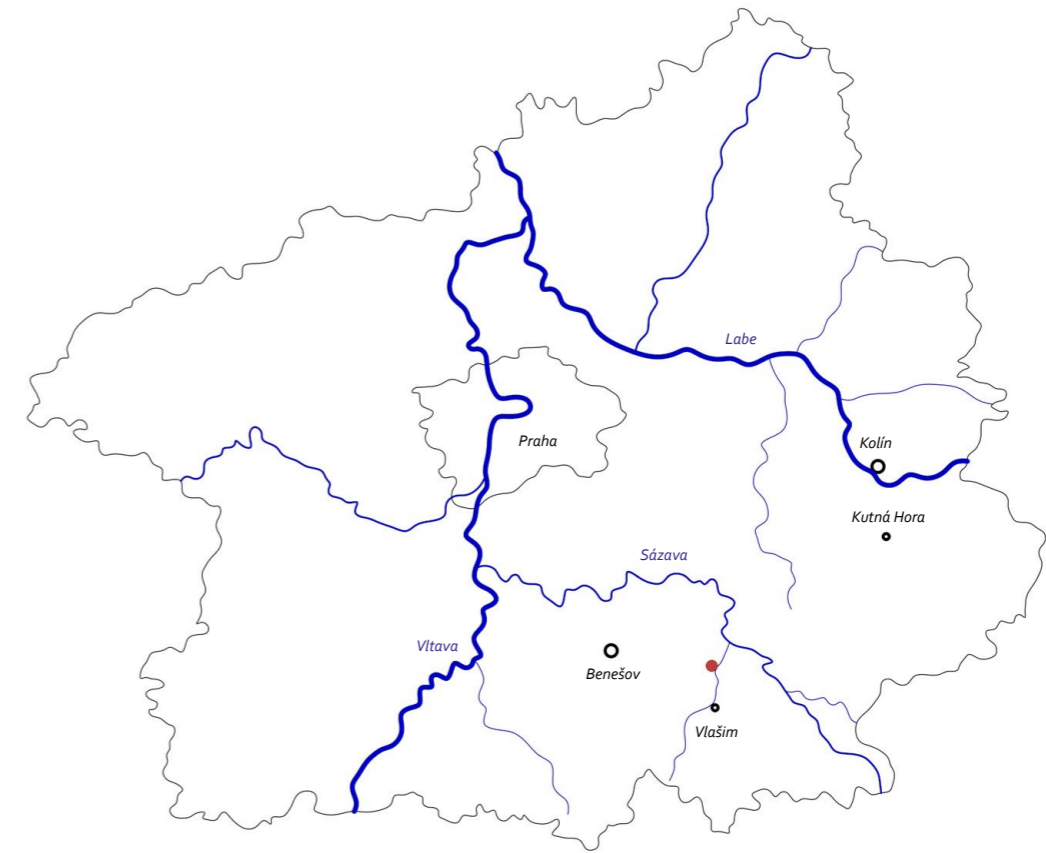

Vysoká Lhota
situace

Fig 3.1
mapa krajská
autor, 2021

Fig 3.2
bývalá stodola
J.Žižka, 2001

Fig 3.3
bývalá sýpka
J.Žižka, 2001

Středočeský kraj a hl. m. Praha

* Kronika obce Libež: www.obec-libez.cz/clanky/obecni-kronika
 ** A letter from the Emmaus Abbey administrator from 1940* (see -> Add B), Emmaus Abbey archive

obec Libež

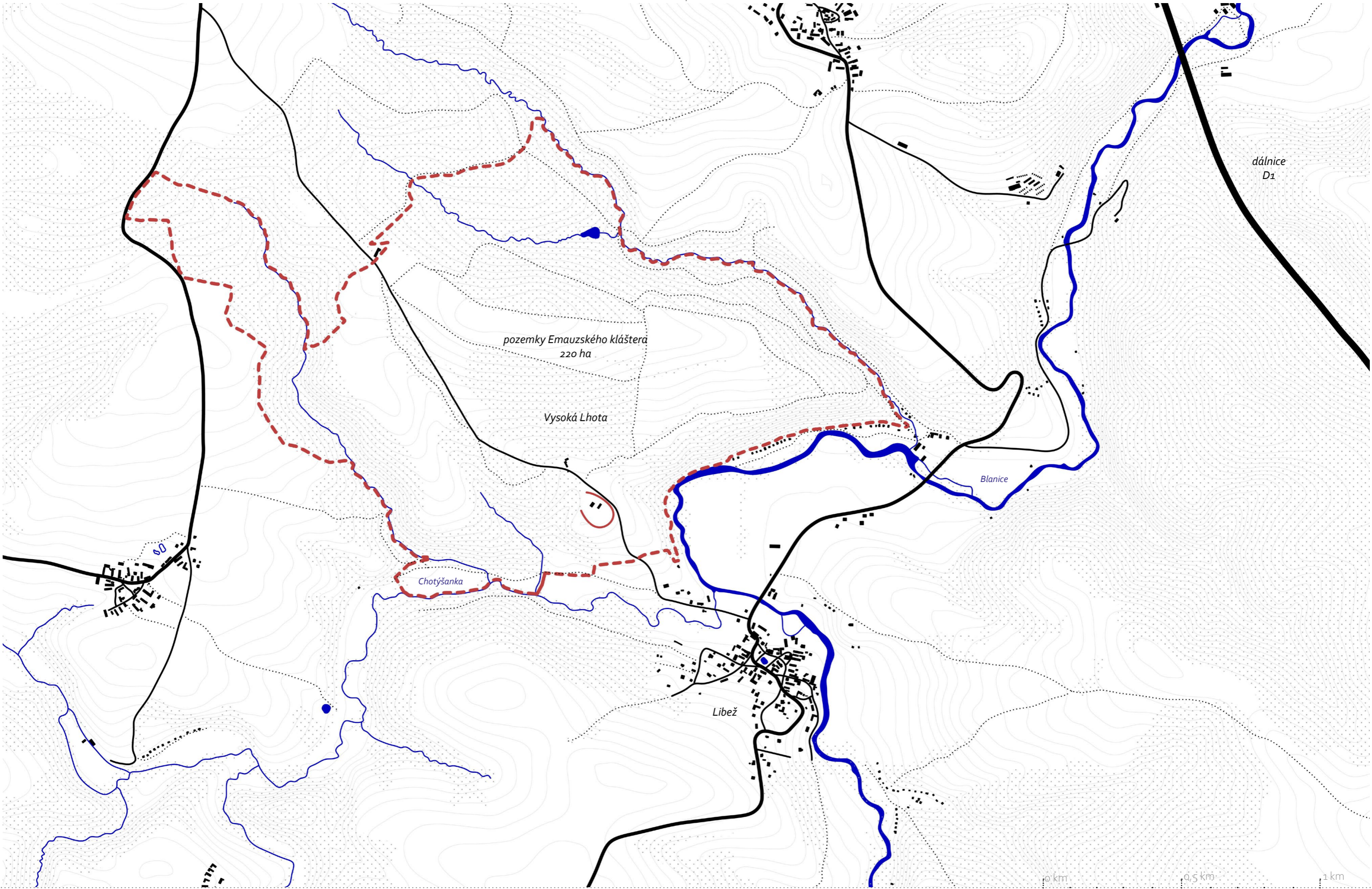
město Vlašim

hora Blaník

obec Libež a Vysoká Lhota
letecký snímek

Fig 3.4 - Letecký snímek okolí, J.Rozsypal 2021

obec Libež a Vysoká Lhota
situace

* mapové podklady poskytnuty pro zpracování DP
Českým úřadem zeměměřičským a katastrálním, www.cuzk.cz

Fragmenty bývalého hospodářství

Z rozměrného dvora se dochovala jen malá část a to především dvě budovy - bývalá kovárna a obytný dům, který dodnes někdo obývá. Vedle domu se nachází jeden pilíř někdejší severní brány a kousek opodál v lese zřícenina drobné kapličky. Nedaleko severně od dvora stojí ještě jedna usedlost, která je taktéž obydlena. (-> strana 14)

Následující návrh se zaměřuje především na místo bývalého dvora, k jehož historické stopě přistupuje s respektem stejně tak, jako k stávajícím fragmentům. Prvním krokem je rekonstrukce těchto objektů a zajištění infrastruktury - cest, vody, energie, odpadu - dostávající potřeb současného užívání. Až následně dochází ke stavbě nové struktury, a i ta je zamýšlena v několika vývojových fázích. (-> strana 16 - 23)

kovárna a obydlený dům

Vysoká Lhota
fragmenty

Fig 4.1
zřícenina kapličky
autor, 2020

Fig 4.2
zbývající budovy
autor, 2020

Fig 4.2
usedlost
autor, 2020

bývalá kaplička

usedlost opodál

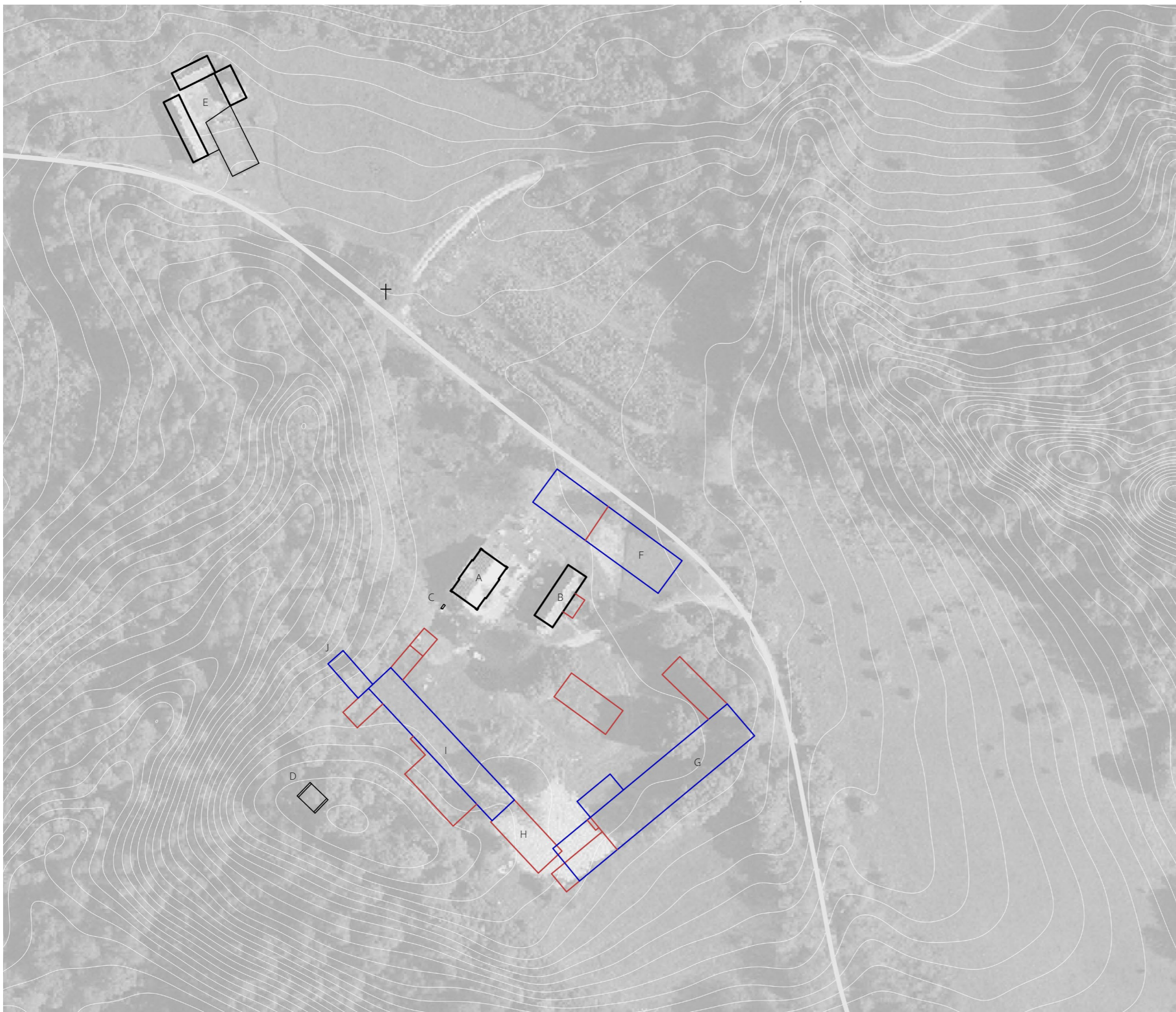
Stávající

A	dům	211	m ²
B	kovárna	136	m ²
C	pilíř bývalé brány		
D	zřícenina kapličky		
E	usedlost		

Historická stopa

Modře	- Stabilní katstr 1841	2,354	m ²
Červeně	- Evidence nemovistostí 1960/90	3,271	m ²
F	ovčín	664	m ²
G	stodola	997	m ²
H	sýpka	253	m ²
I	stáje	527	m ²
J	obytná část	94	m ²

* podrobnější popis -> v příloze B

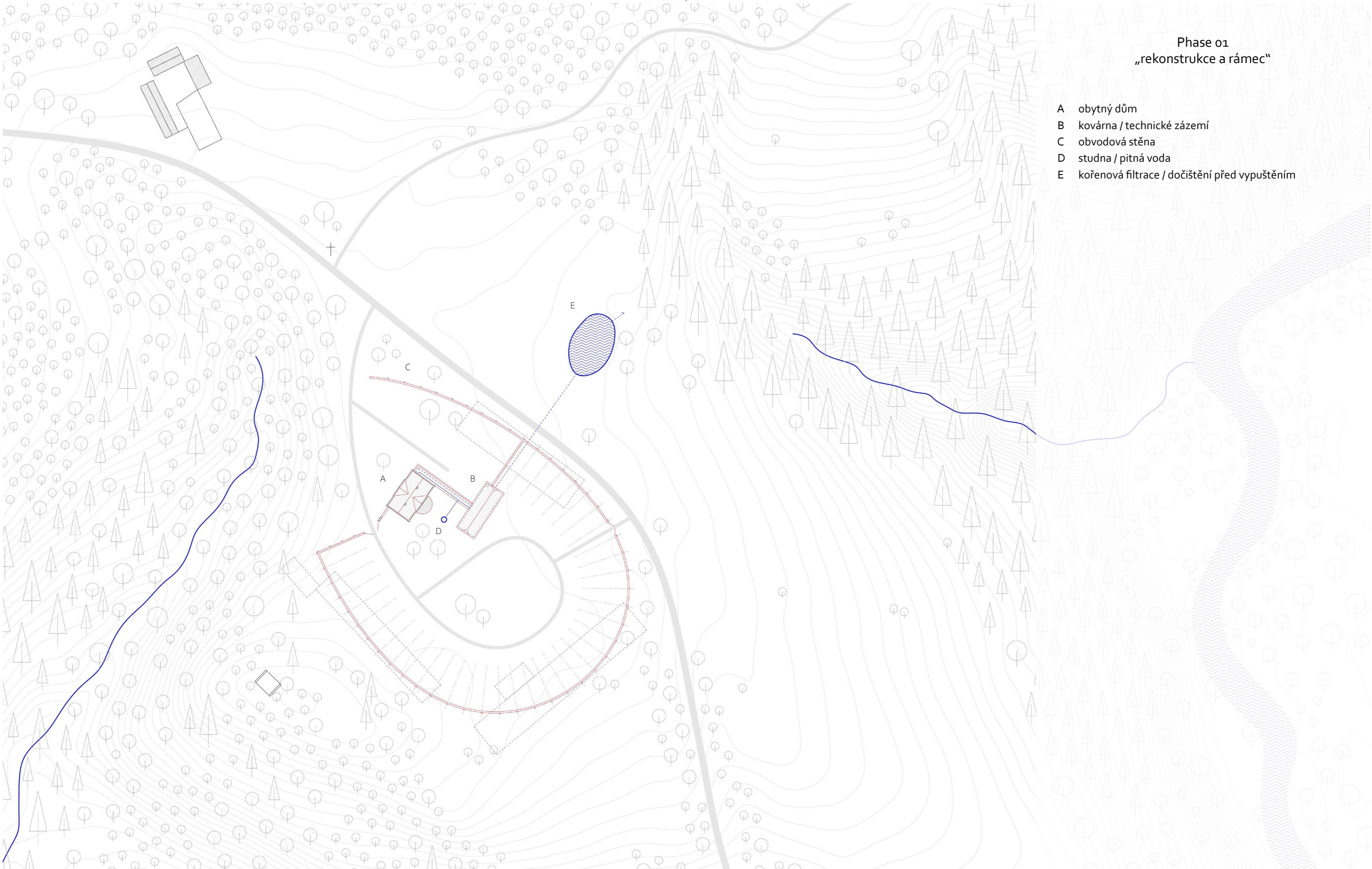
Vysoká Lhota
situace stávající a historické stopy

* mapové podklady poskytnuty pro zpracování DP
Českým úřadem zeměměřičským a katastrálním, www.cuzk.cz

Phase 01
„rekonstrukce a rámec“

- A obytný dům
- B kovárna / technické zázemí
- C obvodová stěna
- D studna / pitná voda
- E kořenová filtrace / dočištění před vypuštěním

Phase 01
„rekonstrukce a rámec“

- A obytný dům
- B kovárna / technické zázemí
- C obvodová stěna
- D studna / pitná voda
- E kořenová filtrace / dočištění před vypuštěním

Etapa 02
„infrastruktura a pila“

- F pila
- G přístřešek / sušení řeziva
- H sklepy / technické vybavení
- I retenční nádrž / dešťová vody

Phase 01
„rekonstrukce a rámec“

- A obytný dům
- B kovárna / technické zázemí
- C obvodová stěna
- D studna / pitná voda
- E kořenová filtrace / dočištění před vypuštěním

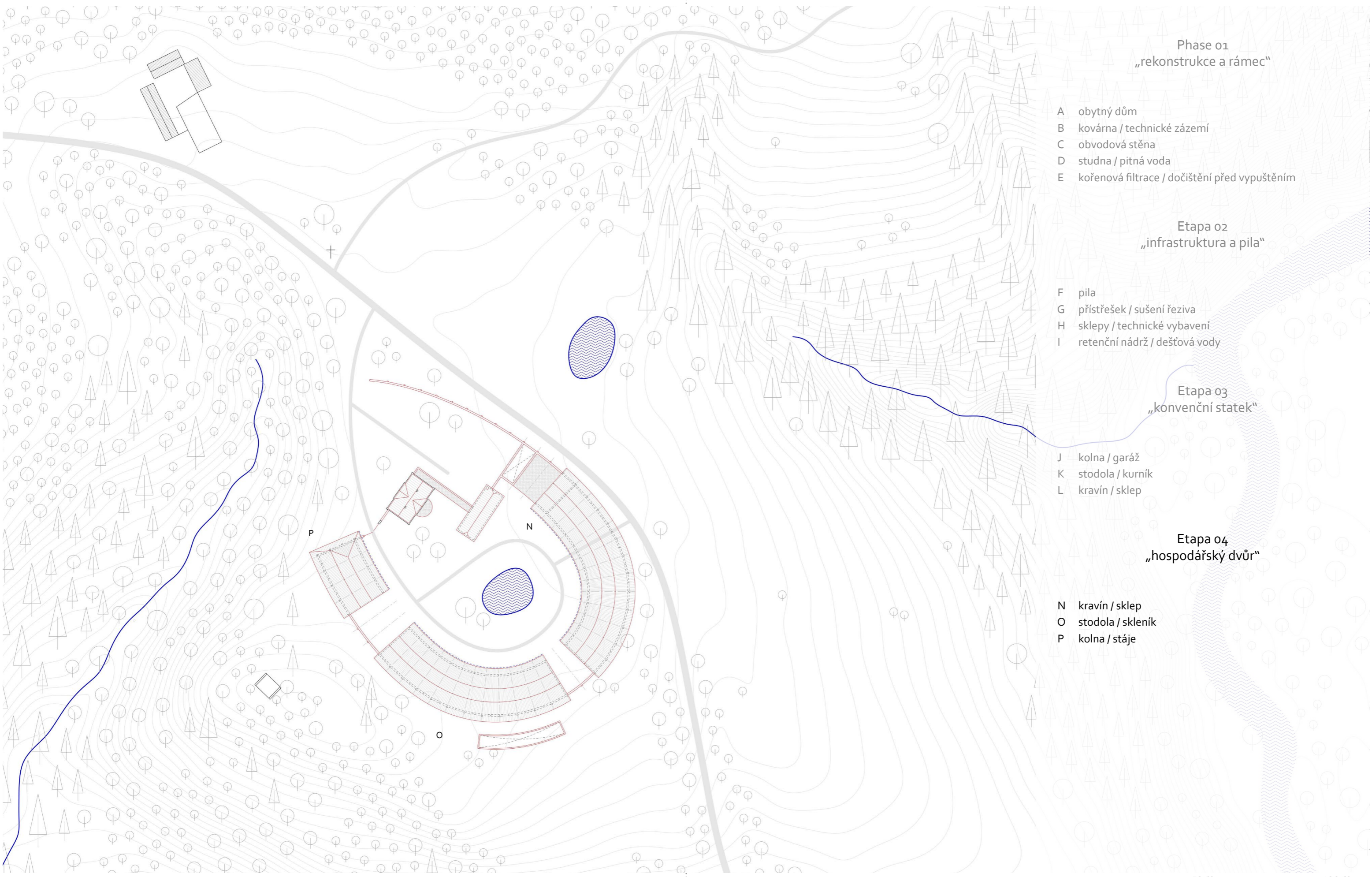
Etapa 02
„infrastruktura a pila“

- F pila
- G přístřešek / sušení řeziva
- H sklepy / technické vybavení
- I retenční nádrž / dešťová vody

Etapa 03
„konvenční statek“

- J kolna / garáž
- K stodola / kurník
- L kravín / sklep

Phase 01
„rekonstrukce a rámec“

- A obytný dům
- B kovárna / technické zázemí
- C obvodová stěna
- D studna / pitná voda
- E kořenová filtrace / dočištění před vypuštěním

Etapa 02
„infrastruktura a pila“

- F pila
- G přístřešek / sušení řeziva
- H sklepy / technické vybavení
- I retenční nádrž / dešťová vody

Etapa 03
„konvenční statek“

- J kolna / garáž
- K stodola / kurník
- L kravín / sklep

Etapa 04
„hospodářský dvůr“

- N kravín / sklep
- O stodola / skleník
- P kolna / stáje

Rekonstrukce stávajícího

V časech nedostatku surovin stavebních materiálů, každá ušetřená a obnovená stěna má svoji pozitivní hodnotu. Proto stavím rekonstrukci do čela celého projektu. Jak již bylo zmíněno výše, stojí zde dvě budovy - dům, který je v relativně lepší kondici a kovárna, která se naopak pomalu rozpadá.

Kovárna potřebuje novou střechu, která by mohla ze své jihovýchodní části generovat energii (-> strana 36). Půdorys je otevřený jakémukoliv účelu, kterému by taková dílna mohla u dvora sloužit. U východního štítu se nachází technické vybavení (kotelna a rozvodna) a sociální zázemí (šatny a sprchy) zajišťující základní provoz hospodářství a obou budov.

Obytný dům je oproti dílně se svou profilovanou fasádou spíše reprezentativní budovou. Aby byla fasáda ušetřena zakrytí, je budova dispozičně rozdělena na dva objemy. Jeden interní - zateplený pro zimní období, druhý temperovaný - s obslužnými prostory. Toto rozdělení přitom vychází z původní "čtyřboké" kompozice fasád.

(-> půdorys na straně 46)

Pilíř původní brány je taktéž restaurován. Jednak odkazuje na církevní kontext zdejšího hospodářství, zároveň slouží jako výchozí bod pro novou rostoucí strukturu.

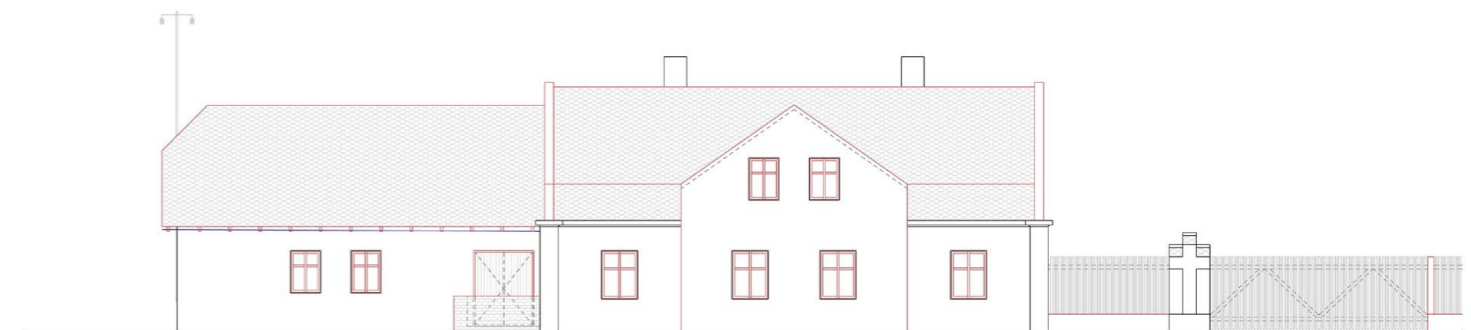
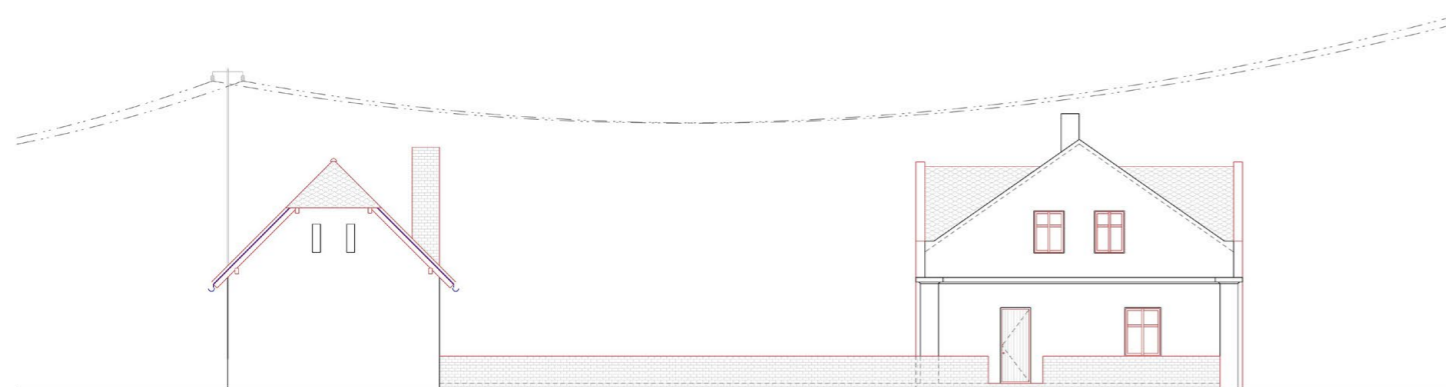
pilíř vstupní brány

*obytný dům
a čistý dvůr*

*kovárna
a kotelna*

*tepelně chráněná
část domu*

*cesta
a vedení sítí*

Rekonstrukce stávajících
isometrie a pohledy

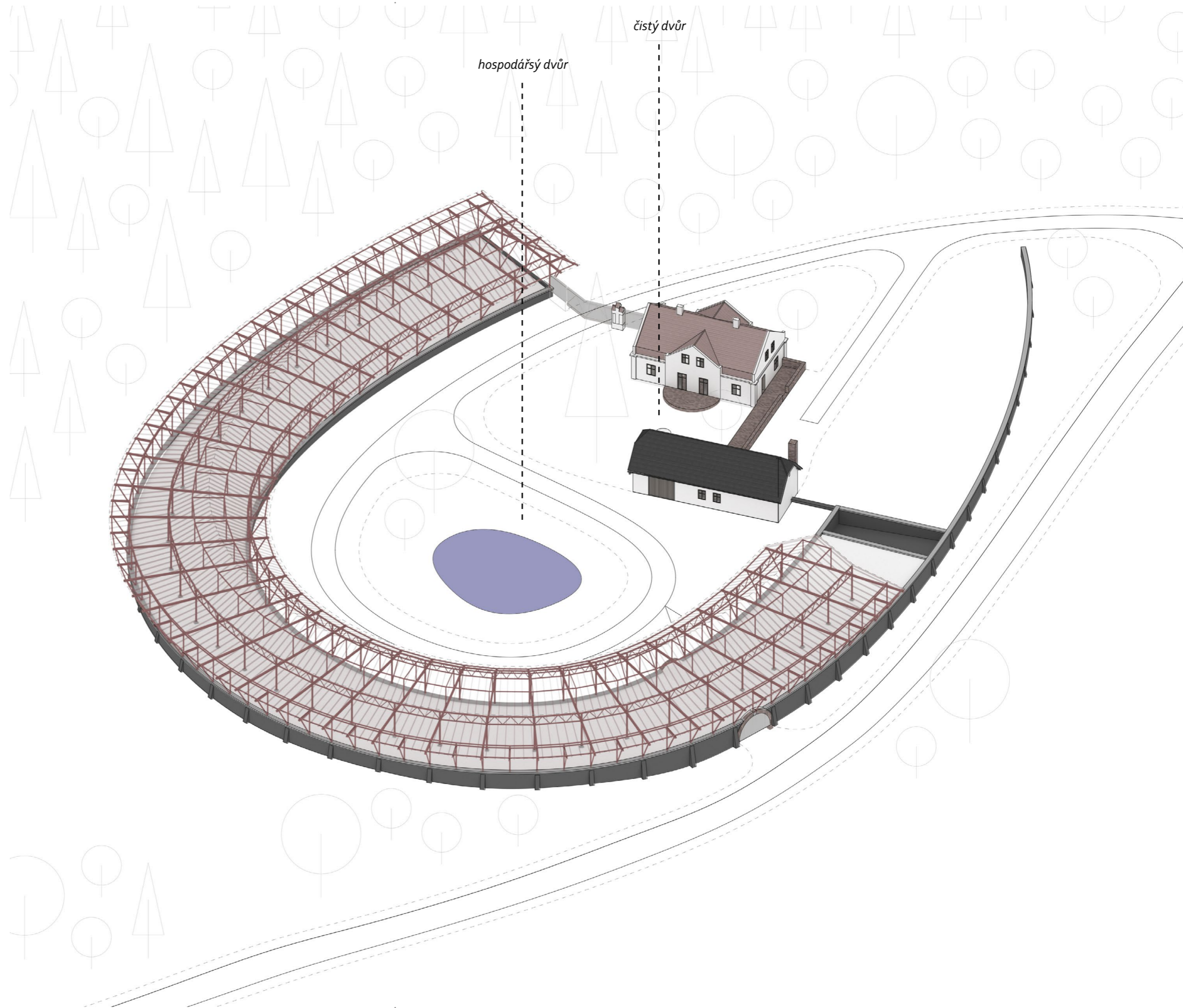
0 m 10 m 25 m

Hospodářství jako otevřená struktura

Statek byl vždy proměnlivým prostředím. Každý nový sedlák si jej upravil podle vlastní vize, a tak byl přímým činitelem stavebního procesu. Proměnlivost a nestálost formy evokuje organičnost, kterou respektuji jako hodnotu, která se stává teoretickým základem mého přístupu k návrhu nového statku. Pozvolný růst je proto žádoucí a stavební proces nemusí cílit k jedné predeterminované formě, struktura by měla zůstat otevřená.

Takováto flexibilní forma již byla předmětem mnohých teoretických úvah i realizací. Za všechny mi dovoluje jmenovat výstavu "Das wachsende Haus" ("rostoucí dům") organizovanou ve 30. letech architektem M.Wagnerem*, pojem "supports" ("podpory") propagovaný J.Habrakem** od počátku 60. let či "Architecture without content" ("Architektura bez náplně") dlouhodobý projekt pod vedením K.Geerse***.

Tento návrh se - po teoretické stránce - sestává z proměnlivé **struktury**, podpořené **infrastrukturou** a sledující **vzor**, který vyplňuje určený **rámec**. Rámcem je ohraničení a infrastruktura. Vzorem je jedna část struktury - skládačka.

Infrastruktura hospodářství

Pokud je infrastruktura rámcem celé struktury, musí být navržena předem tak, aby ponechala prostor pro růst volný.

Přednost pak má voda, jelikož je nepostradatelná jak pro vnitřní, tak vnější prostředí statku. Zatímco pitná voda je čerpána ze studny "čistého dvora", uprostřed hospodářského dvora je retenční nádrž dešťové vody (situace -> strana 26). Z výpočtu vyplývá, že pro naplnění nádrže stačí sbírat vodu jen z 1/3 celkové střešní plochy. Zbytek plyne samovolně zpět do krajiny.

-> 1280 m^2 třetina průmětu střechy $\times 0,6 \text{ m}$ srážek = 768 m^3 / rok

-> retenční nádrž $250 \text{ m}^2 \times 2 \text{ m} = 500 \text{ m}^3$

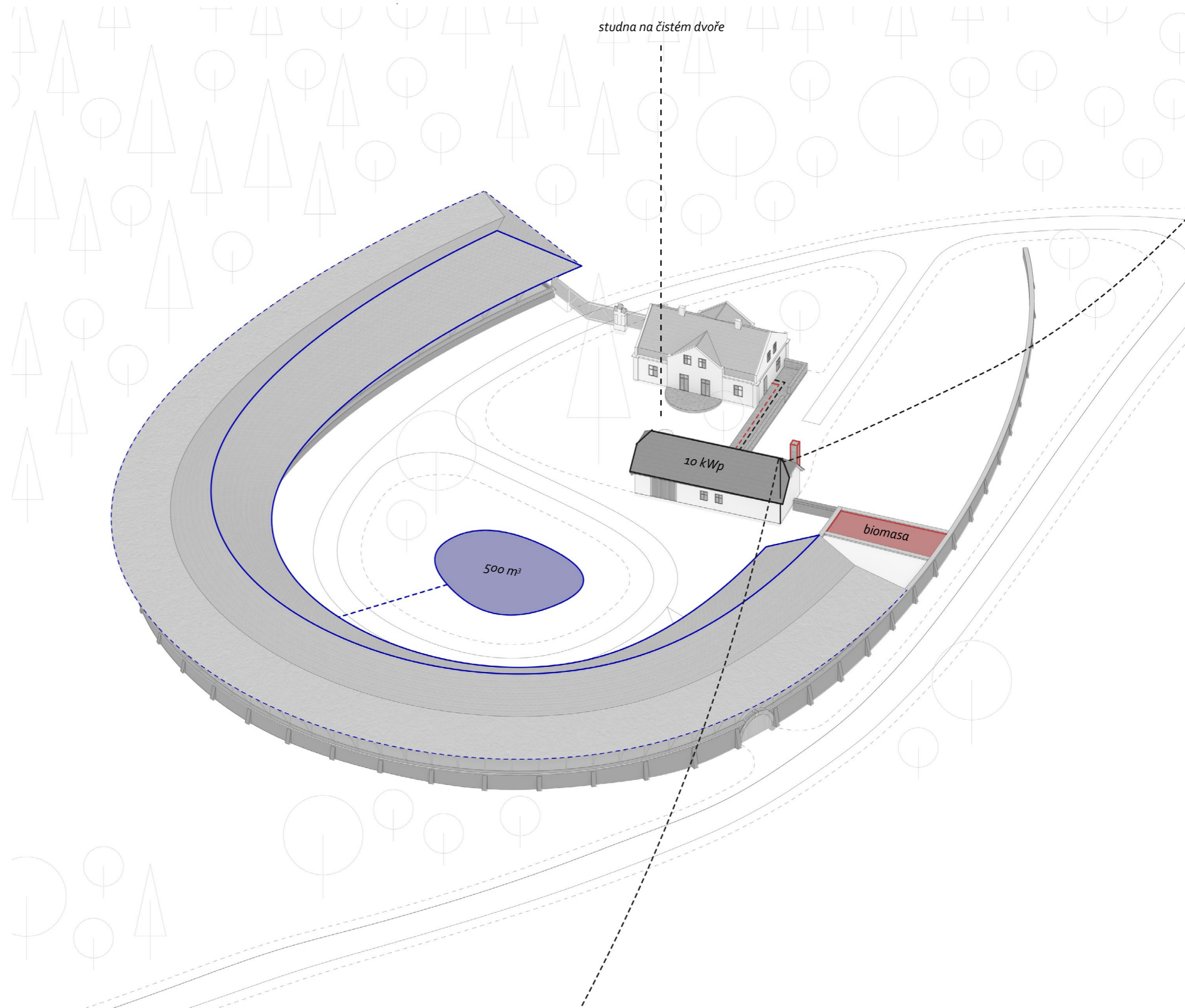
Solární energie se stává běžným a dostupným zdrojem energie. Jihovýchodní plocha střechy kovárny dle výpočtu níže poskytuje dostatek prostoru pro fotovoltaické tašky, jejichž výkon se přiblíží hranici 10 kWp (značící solární elektrárnu s licenci). Jelikož je v nároží kovárny stožár s veřejným vedením, interní úložiště energie není potřeba - statek ji může distribuovat do lokální sítě.

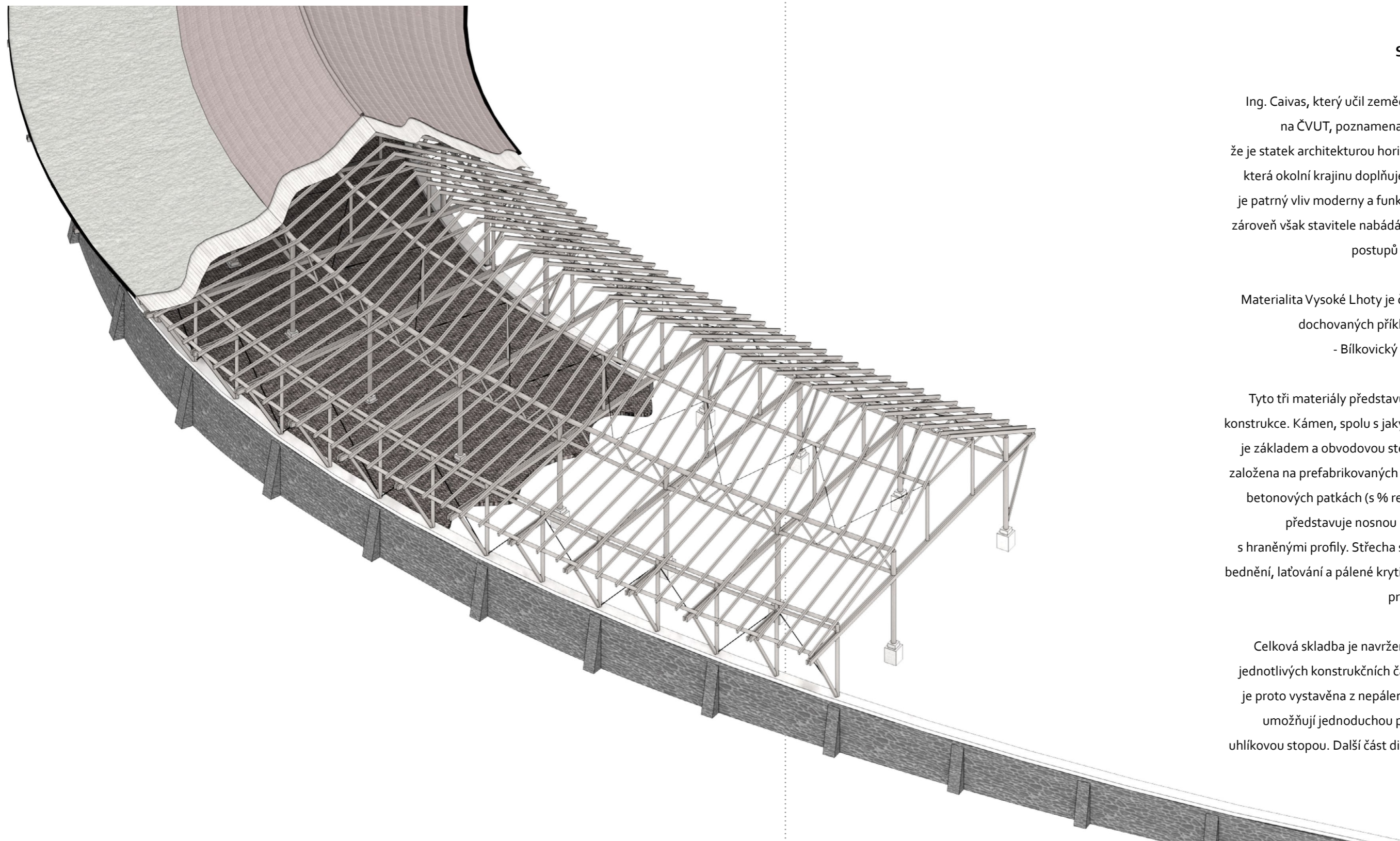
-> 10 kWp (solární elektrárny bez licence) = $9,800 \text{ kWh}$ / rok

-> $10 \text{ kWp} = \text{ca } 100 \text{ m}^2$ solárních tašek (každá 450 Wp)

< jihovýchodní střešní plocha 120 m^2

Jako primární zdroj tepelné energie je biomasa zpracovávána v kotelně ve východní části kovárny, která je zásobována z nádrže schované za obvodovou stěnou.

Struktura hospodářství

Ing. Caivas, který učil zemědělskou stavební typologii na ČVUT, poznamenal ve své knize z roku 1947, že je statek architekturou horizontální - střešní krajinou, která okolní krajinu doplňuje a nebo i ničí. V jeho práci je patrný vliv moderny a funkčního čistého uspořádání, zároveň však stavitele nabádá k respektování tradičních postupů a užívání lokálních zdrojů.

Materialita Vysoké Lhoty je čitelná v několika okolních dochovaných příkladech: smrk, kámen (žula - Bílkovický lom) a klasická bobrovka.

Tyto tři materiály představují základní části navržené konstrukce. Kámen, spolu s jakýmkoliv jiným agregátem, je základem a obvodovou stěnou. Uvnitř je konstrukce založena na prefabrikovaných a tedy demontovatelných betonových patkách (s % recyklátu). Masivní kulatina představuje nosnou konstrukci struktury spolu s hraněnými profily. Střecha se pak skládá z prkenného bednění, laťování a pálené krytiny - část střechy je zelená pro zpomalení odtoku vody.

Celková skladba je navržena s ohledem na životnost jednotlivých konstrukčních částí. Proměnlivá dispozice je proto vystavěna z nepálených cihel (tzv. CEB), které umožňují jednoduchou přestavbu s téměř nulovou uhlíkovou stopou. Další část dispozice je řešena prostým prkenným záklopem.

Fig 5.1
vzorek lokálního kamene

Fig 5.2
beton s recyklovaným agregátem

Fig 5.3
keramické dlažice „stájovky“

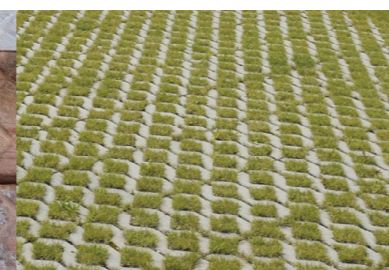
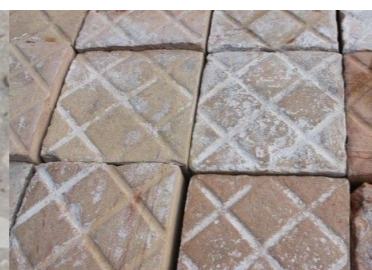
Fig 5.4
zatravnovací tvárnice

Fig 5.5
pálená krytina „bobrovka“

Fig 5.6
extenzivní zelená střecha

Fig 5.7
kulatina

Fig 5.8
nepálené hliněné „vepřovice“

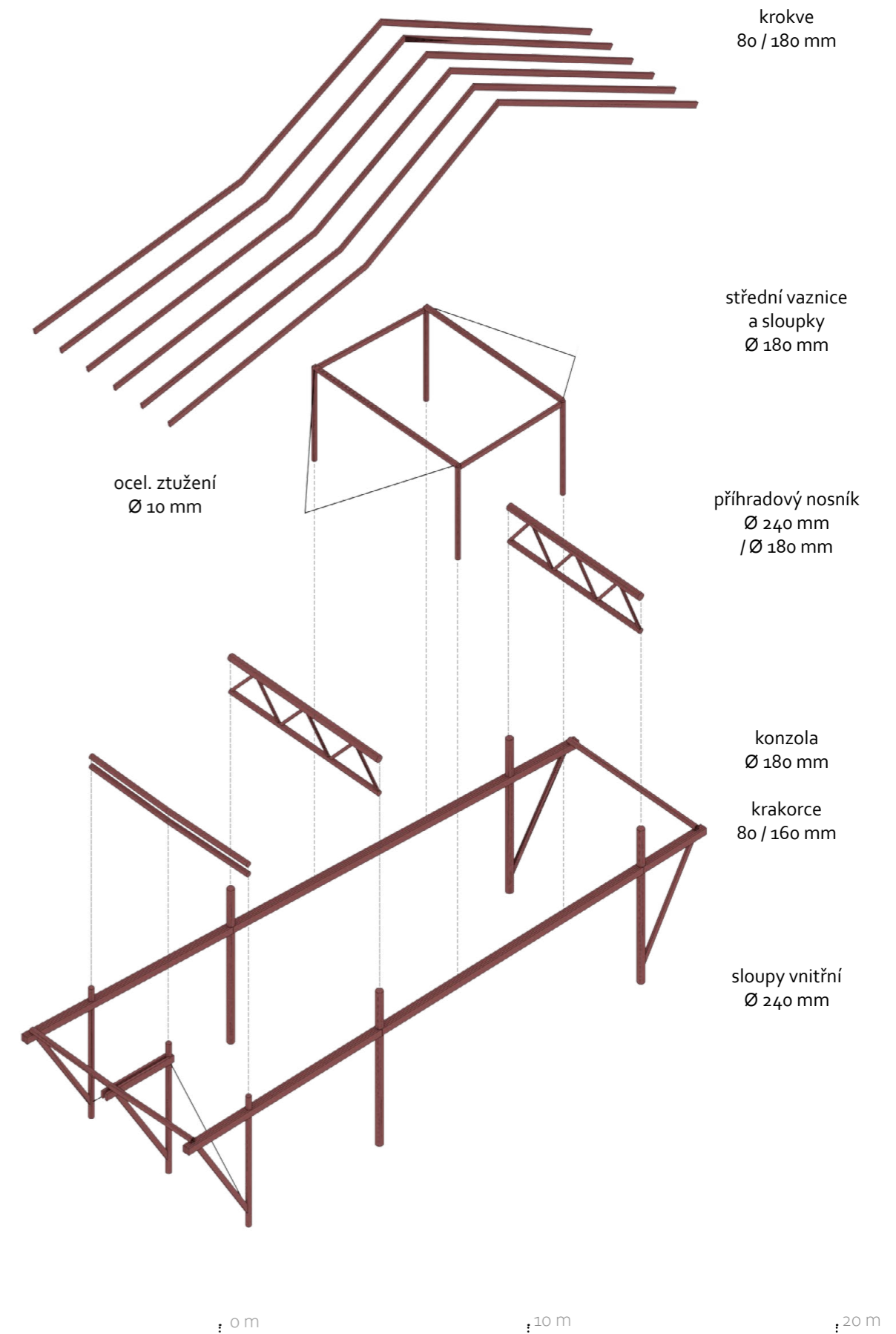
Struktura
isometrie a materialita

Konstrukce jednoho modulu

Konstrukce jedné části struktury - skládačky - byla navržena za pomoci fyzických modelů v měřítku 1:40.

Konstrukce fyzický model a isometrie

Vize hospodářství

Bohužel není možné simulovat organický růst takového statku, a proto jsem se rozhodl vstoupit do role hospodáře a uzpůsobit program podle vlastní rešerše (-> příloha A). Tento návrh je tedy odpovědí na položenou otázku "jak vypadá hospodářský dvůr současnosti?".

Dle mého názoru by měl hospodář hledat rovnováhu mezi živočišnou a rostlinnou výrobou, a přitom "neškodit" (heslo "doing no harm") vnitřnímu ani vnějšímu prostředí. Ba naopak by se statek měl stát integrální součástí lokálního ekosystému a podpořit jeho regeneraci.

Vize hospodářství
isometrie jihovýchod

Provoz hospodářství

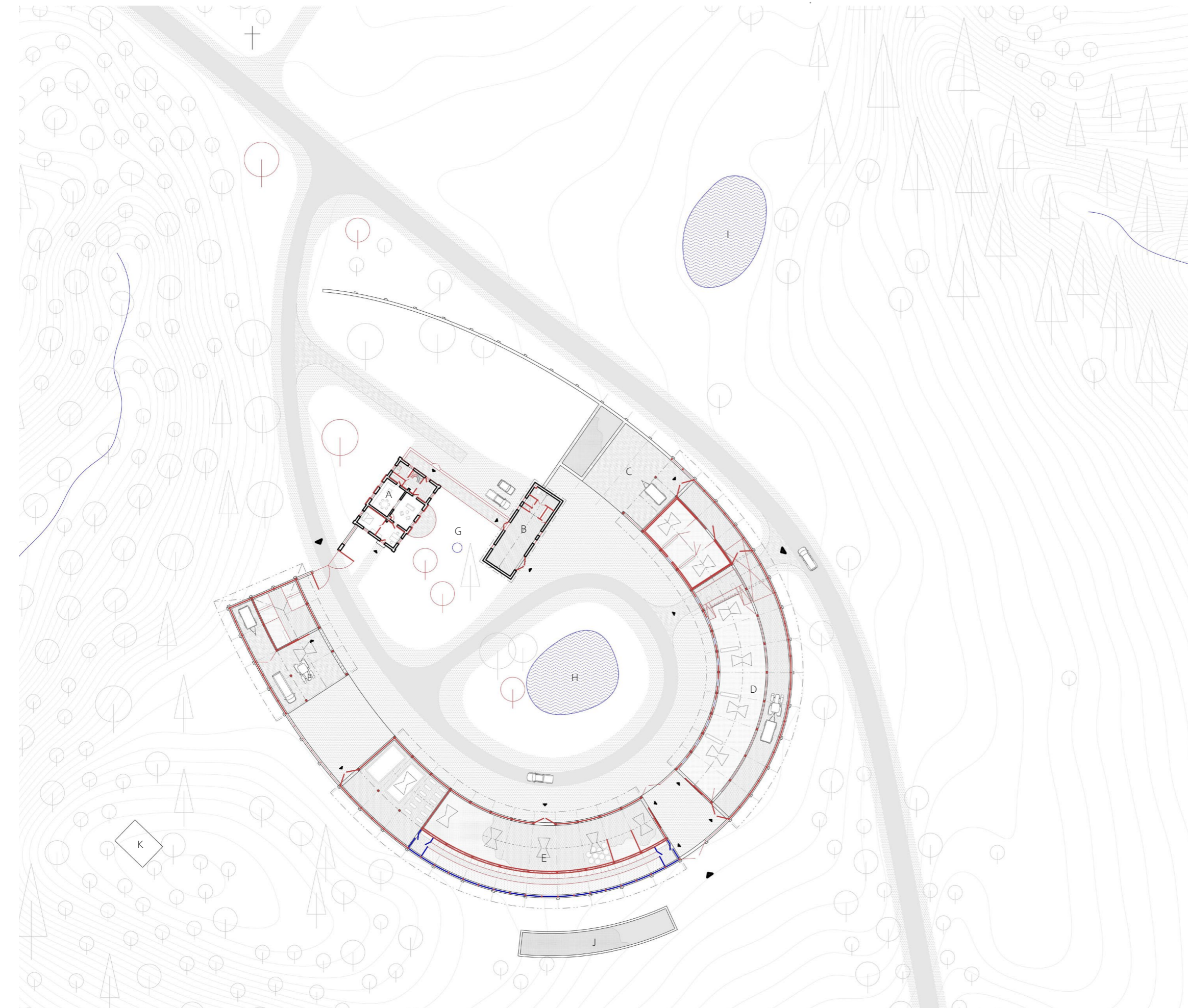
Rovnováha živočišné a rostlinné kultury je promítnuta do dvou hlavních objektů statku - kravína a stodoly. Stodola je flexibilní prostor pro uskladnění jakékoliv suroviny a materiálu - sýpka, seník, podestýlka. V jižně orientovaném traktu je přitom navržen skleník, chráněn a částečně izolován ze severu prostorem stodoly.

Kravín je koncipován (v souladu se soudobým standardem "welfare") jako jeden volný výběh pro zhruba 30 - 40 krav (pro každou je zde min 10m²). Následuje dojírna a odstavné boxy porodní a pro telata, které jsou temperovány. Kravín je postaven na klenutých sklepních prostorách, ve kterých je situováno veškeré technické zázemí - od mlékárny, po pícní sila, ale také filtrační okruh šedé vody, lokální ČOV a žumpa.

Zatímco respektují tendence zapojení koňské tažné síly zpátky do hospodářského provozu, traktor je stále nepostradatelný. Třetím objektem je proto kolna s krytým stáním a stájemi.

Hospodářský dvůr

A	obytný dům	174 m ²
B	kovárna / dílna	136 m ²
C	sklepení / technické vybavení	367 m ²
D	kravín	1072 m ²
E	stodola / skleník	1077 m ²
F	kolna / stáje	377 m ²
G	studna	
H	retenční nádrž	
I	kořenová čistička	
J	hnojiště	
K	zřícenina kapličky	

Dům

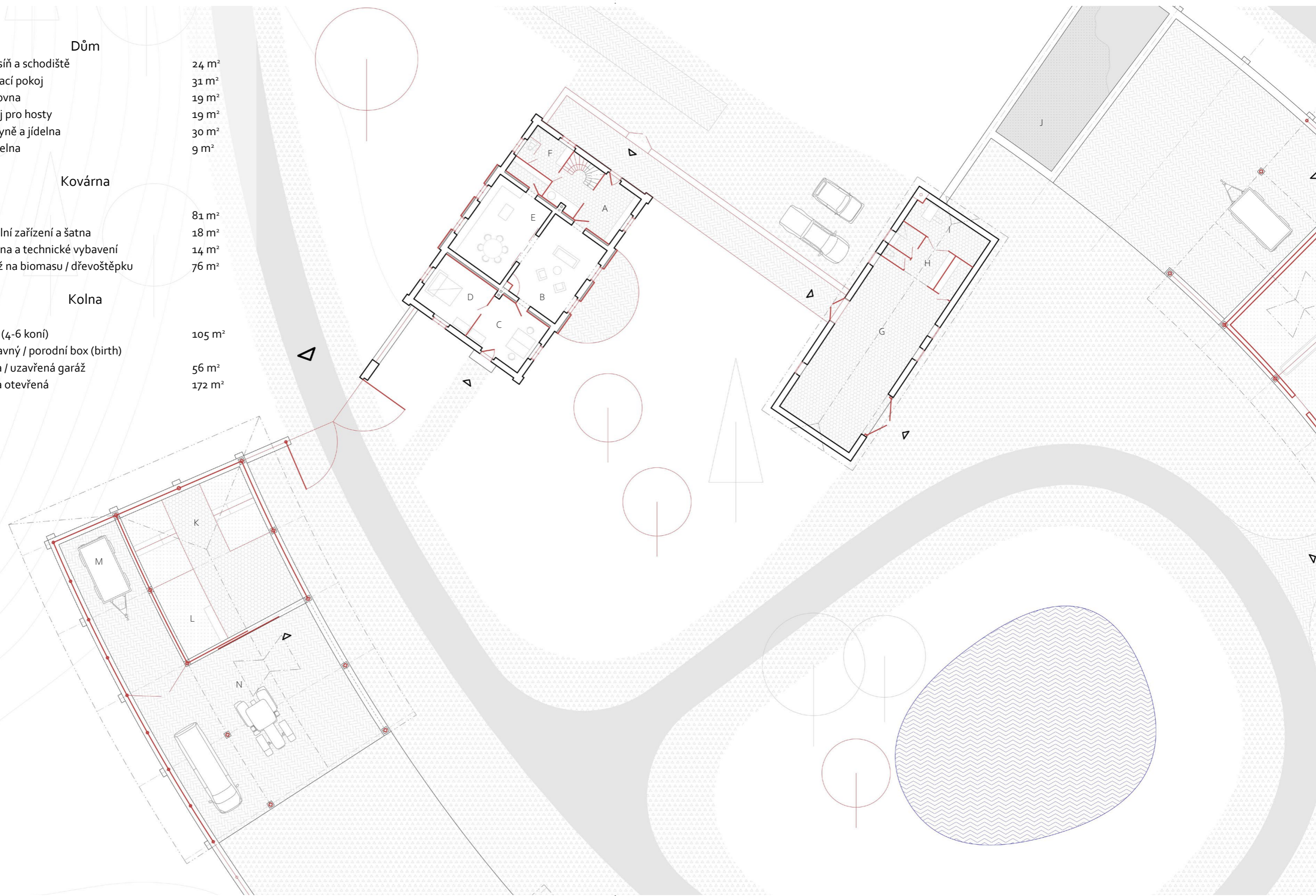
A	předsíň a schodiště	24 m ²
B	obývací pokoj	31 m ²
C	pracovna	19 m ²
D	pokoj pro hosty	19 m ²
E	kuchyně a jídelna	30 m ²
F	koupelna	9 m ²

Kovárna

G	dílna	81 m ²
H	sociální zařízení a šatna	18 m ²
I	kotelna a technické vybavení	14 m ²
J	nádrž na biomasu / dřevoštěpku	76 m ²

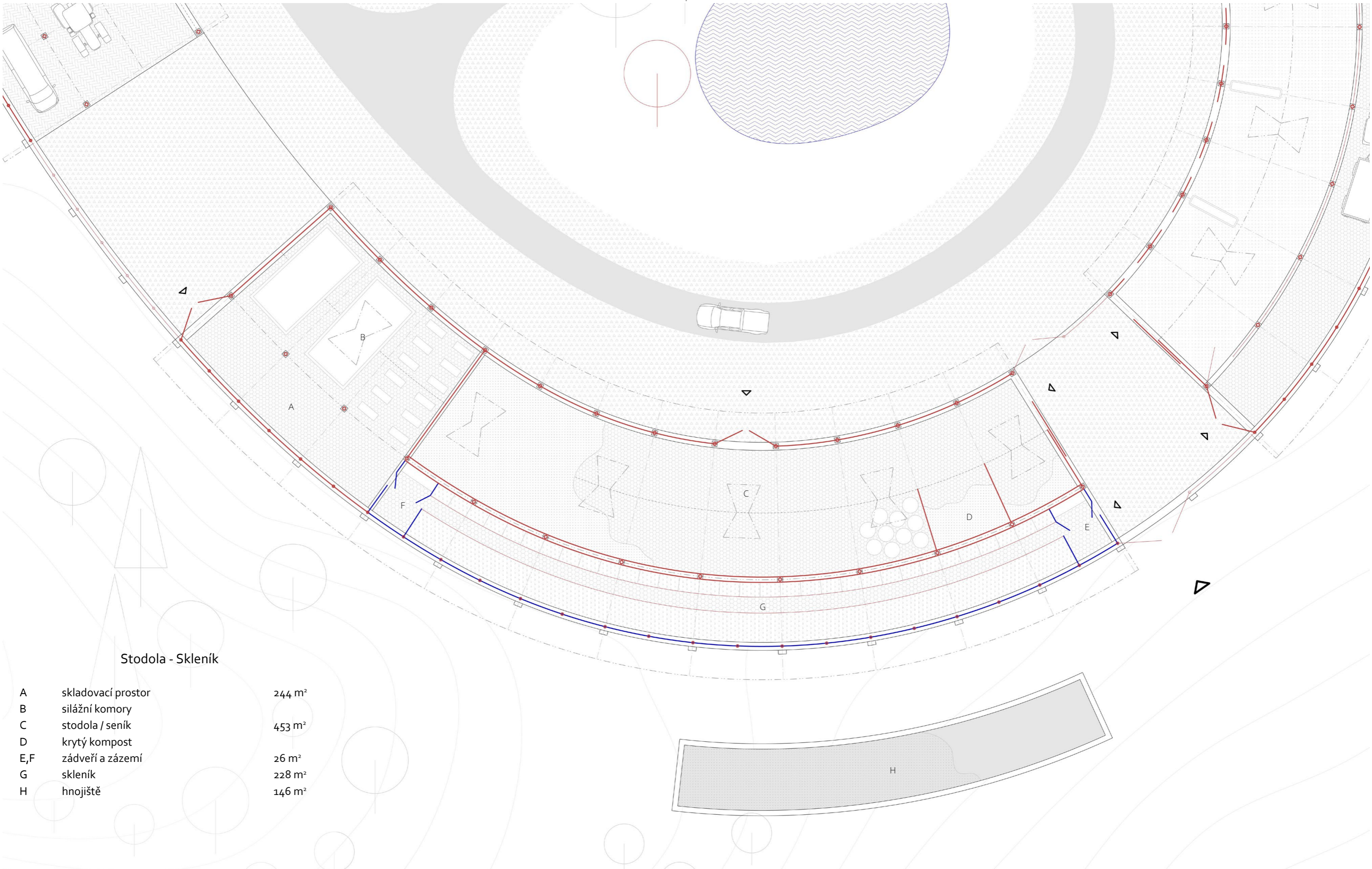
Kolna

K	stáje (4-6 koní)	105 m ²
L	odstavný / porodní box (birth)	
M	kolna / uzavřená garáž	56 m ²
N	kolna otevřená	172 m ²

dům, kovárna a kolna
půdorys 0,00

0 m 10 m 25 m

Stodola - Skleník

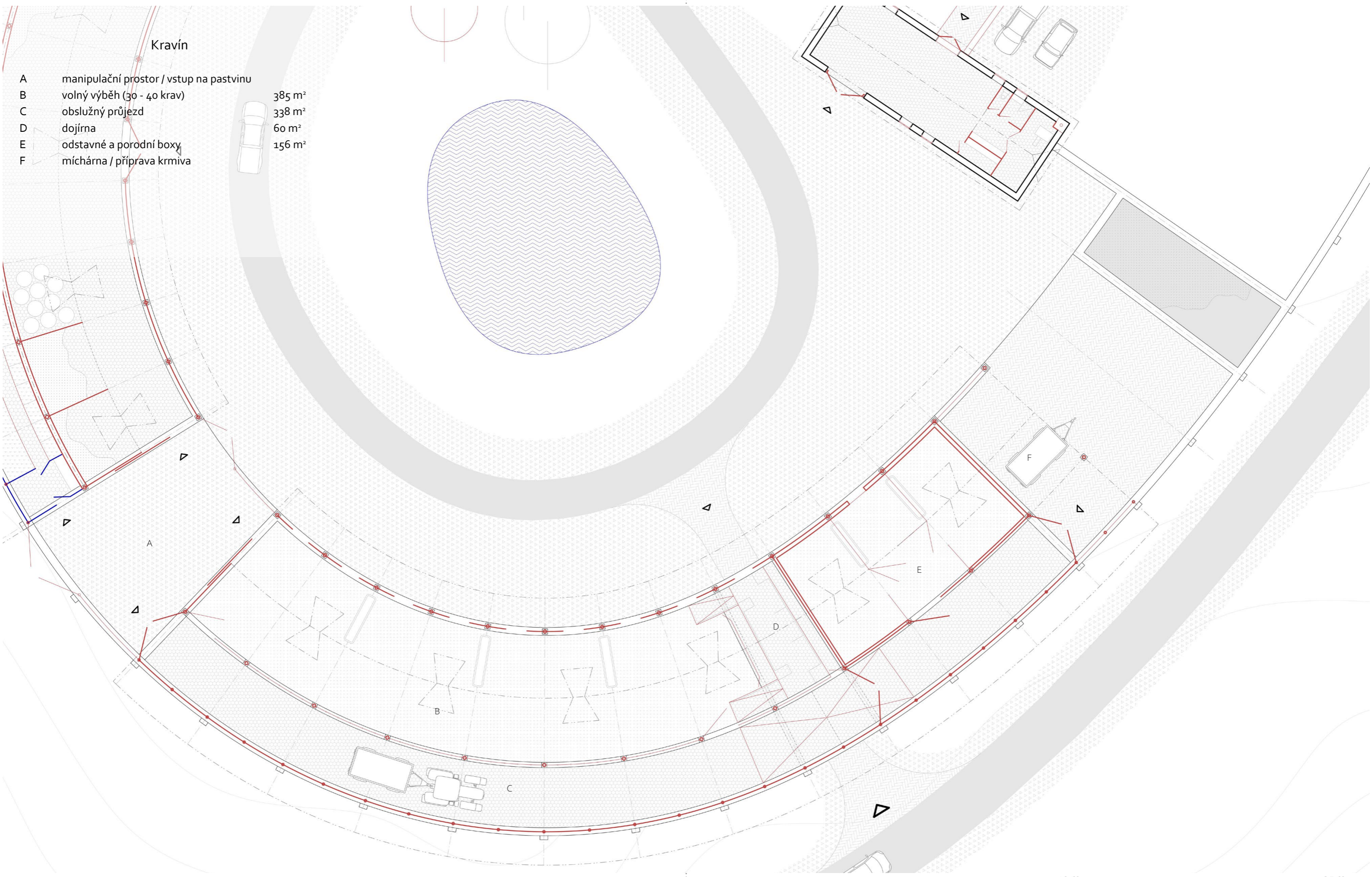
A	skladovací prostor	244 m ²
B	silážní komory	
C	stodola / seník	453 m ²
D	krytý kompost	
E,F	zádveří a zázemí	26 m ²
G	skleník	228 m ²
H	hnojiště	146 m ²

stodola - skleník
půdorys 0,00

0 m 10 m 25 m

Kravin

- A manipulační prostor / vstup na pastvinu
 - B volný výběh (30 - 40 krav)
 - C obslužný průjezd
 - D dojírna
 - E odstavné a porodní boxy
 - F míchárna / příprava krmiva
385 m ²
338 m ²
60 m ²
156 m ²

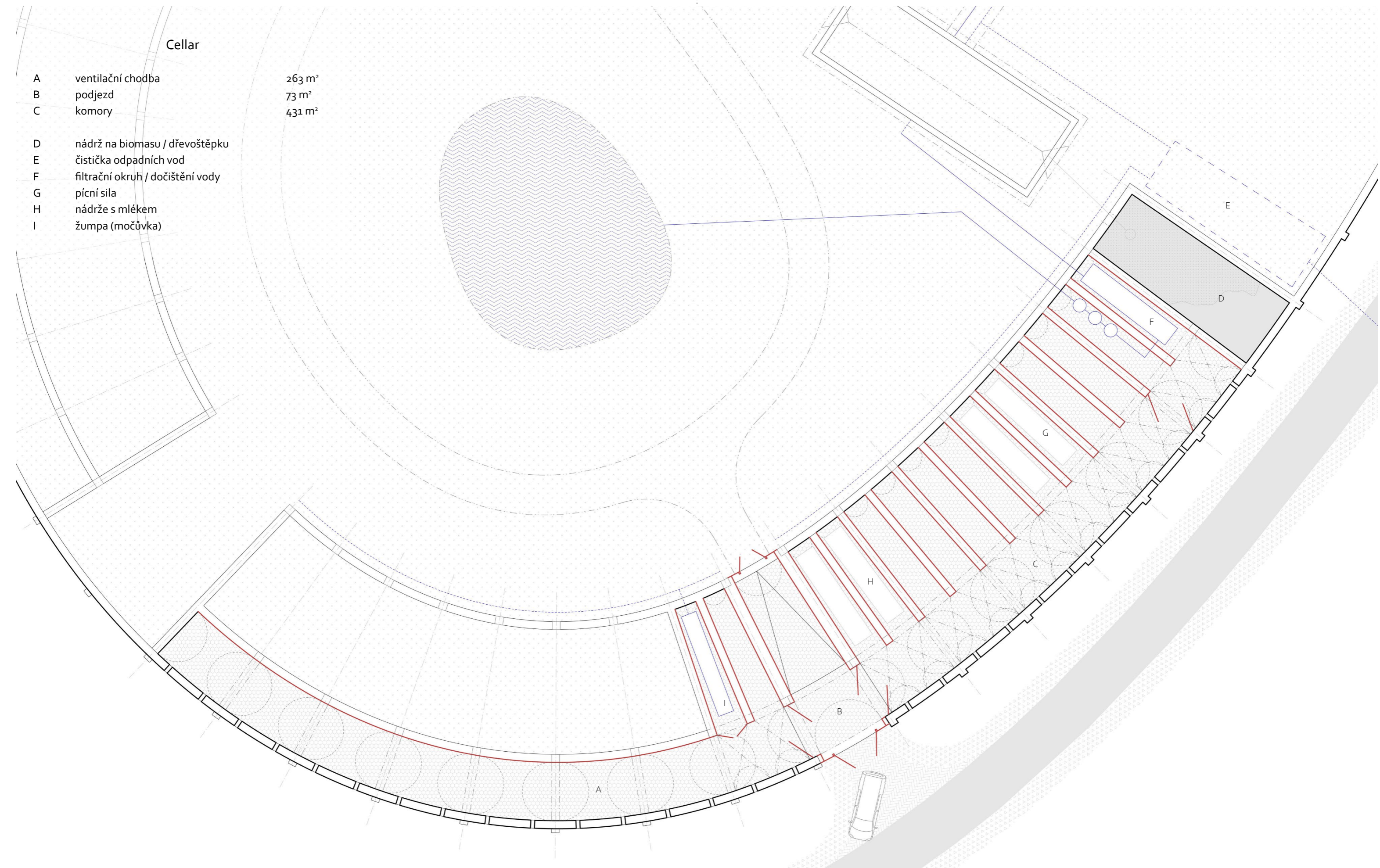
kravin
půdorys 0,00

0 m 10 m 25 m

Cellar

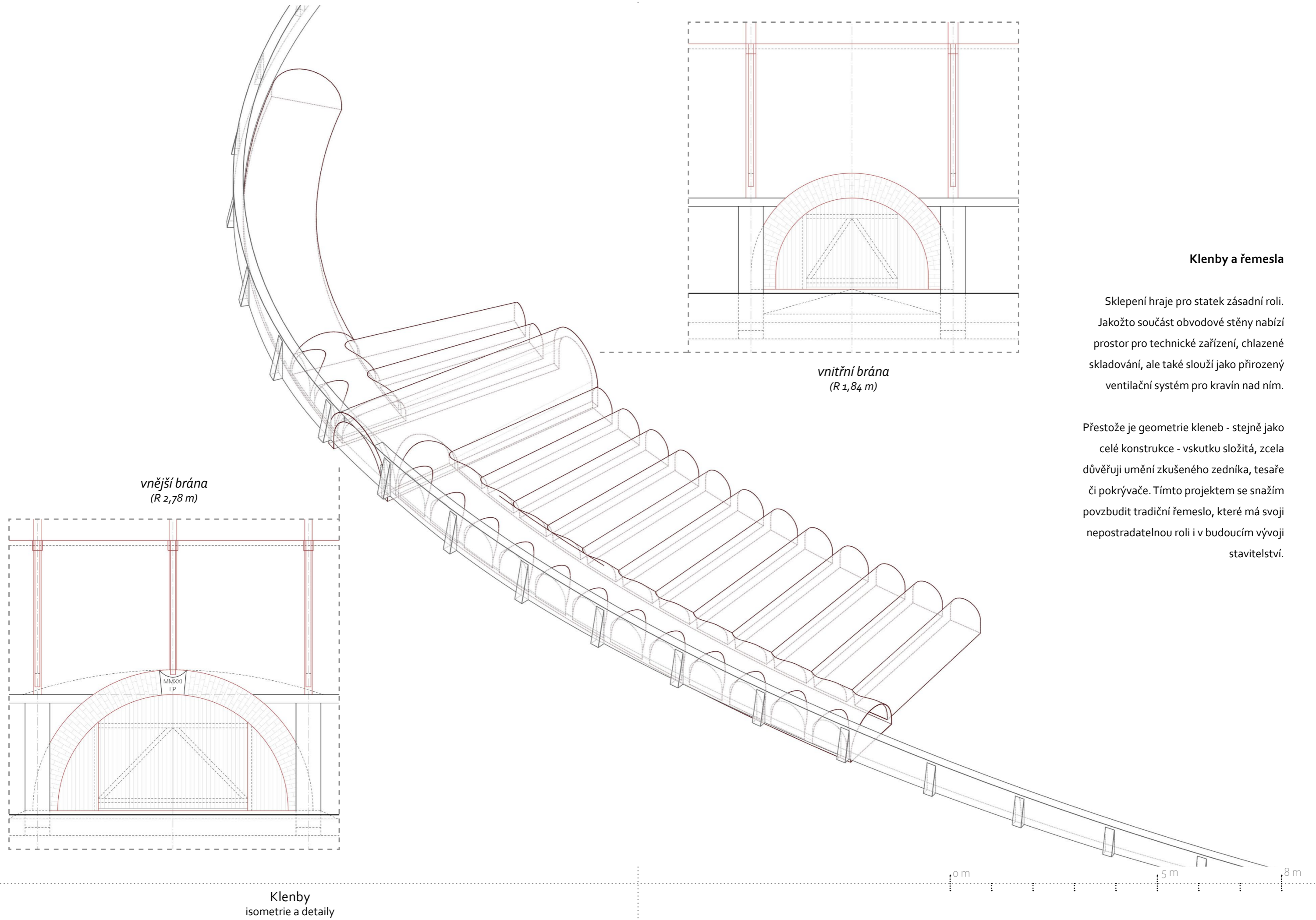
- A ventilační chodba 263 m²
- B podjezd 73 m²
- C komory 431 m²

- D nádrž na biomasu / dřevoštěpku
- E čistička odpadních vod
- F filtrační okruh / dočištění vody
- G pícní síla
- H nádrže s mlékem
- I žumpa (močůvka)

sklepení
půdorys -2,00

0 m 10 m 25 m

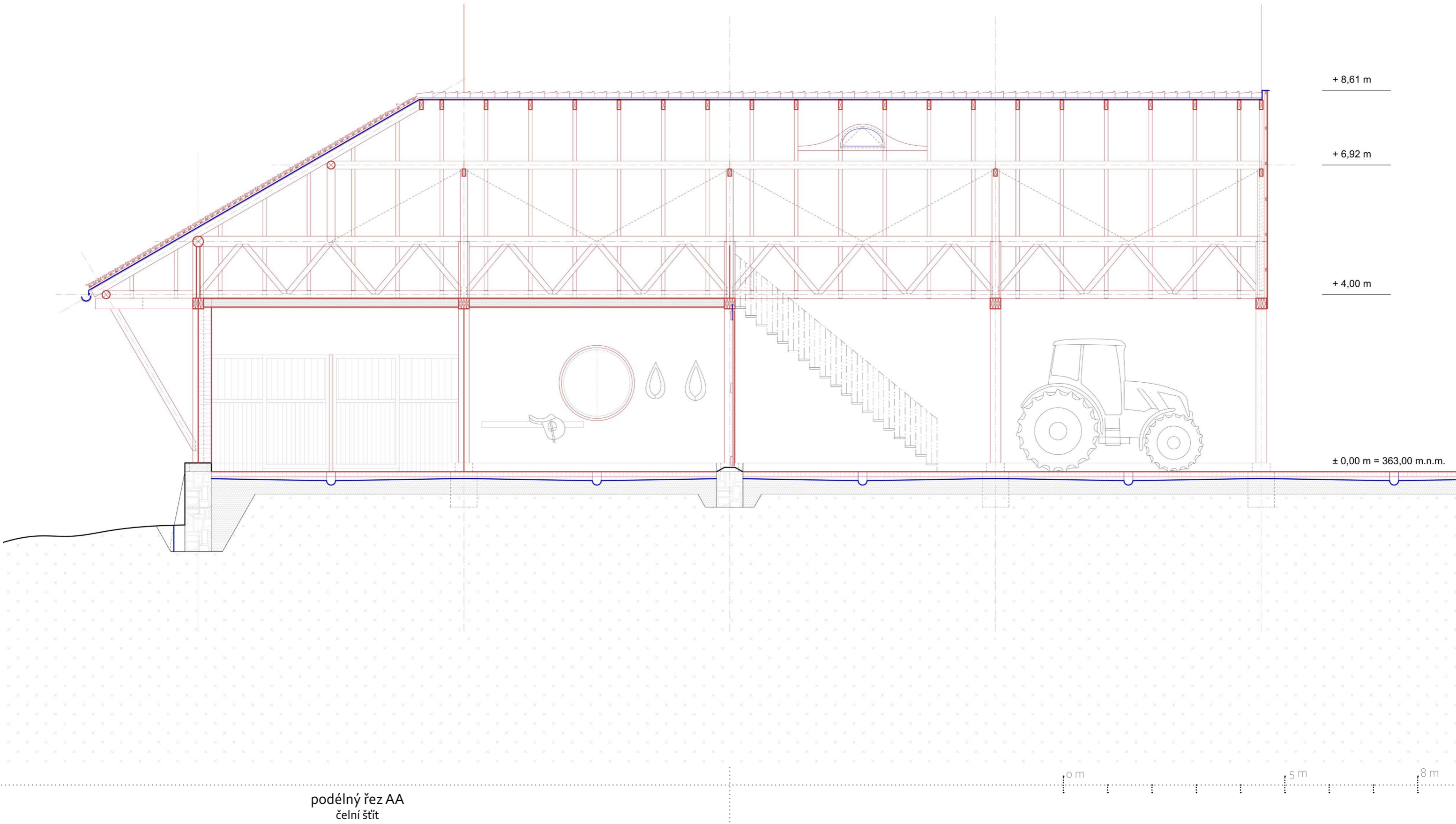

Klenby a řemesla

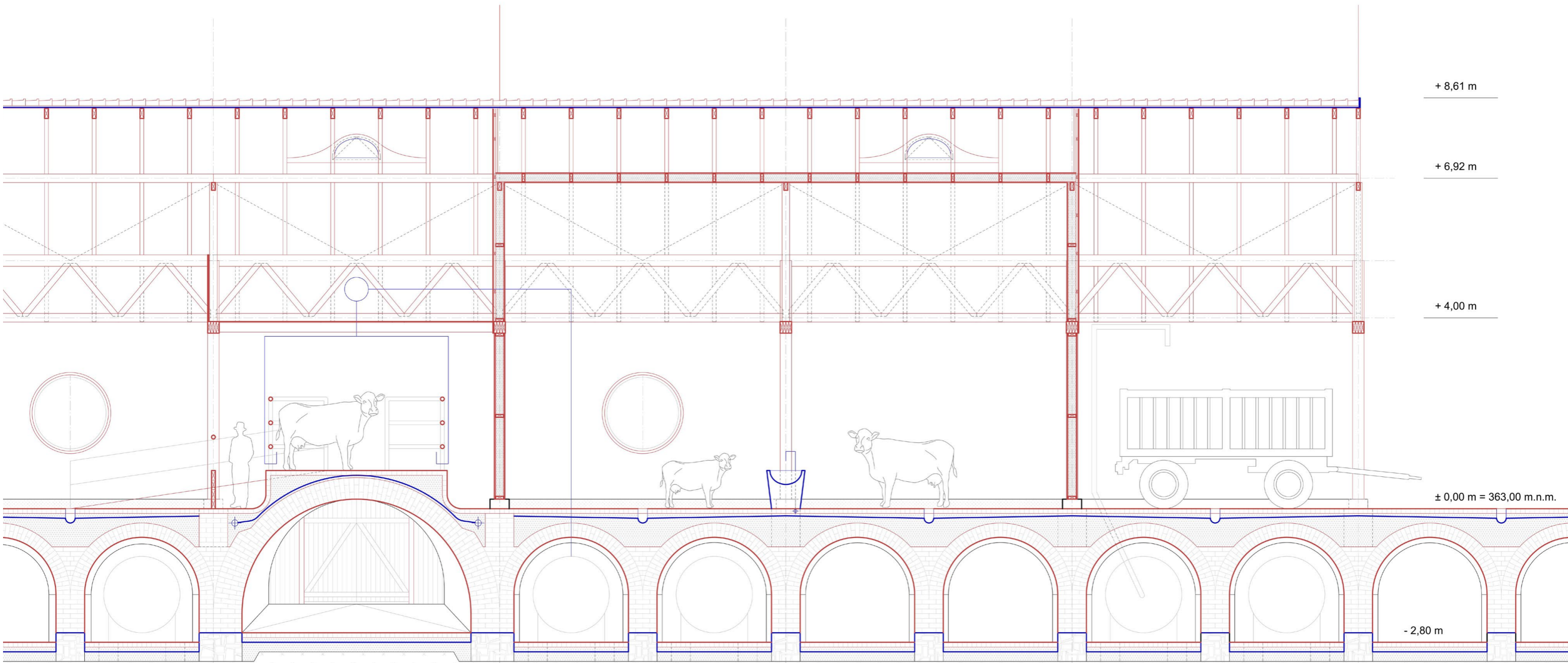
Sklepení hraje pro statek zásadní roli. Jakožto součást obvodové stěny nabízí prostor pro technické zařízení, chlazené skladování, ale také slouží jako přirozený ventilační systém pro kravín nad ním.

Přestože je geometrie kleneb - stejně jako celé konstrukce - vskutku složitá, zcela důvěřuji umění zkušeného zedníka, tesaře či pokrývače. Tímto projektem se snažím povzbudit tradiční řemeslo, které má svoji nepostradatelnou roli i v budoucím vývoji stavitelství.

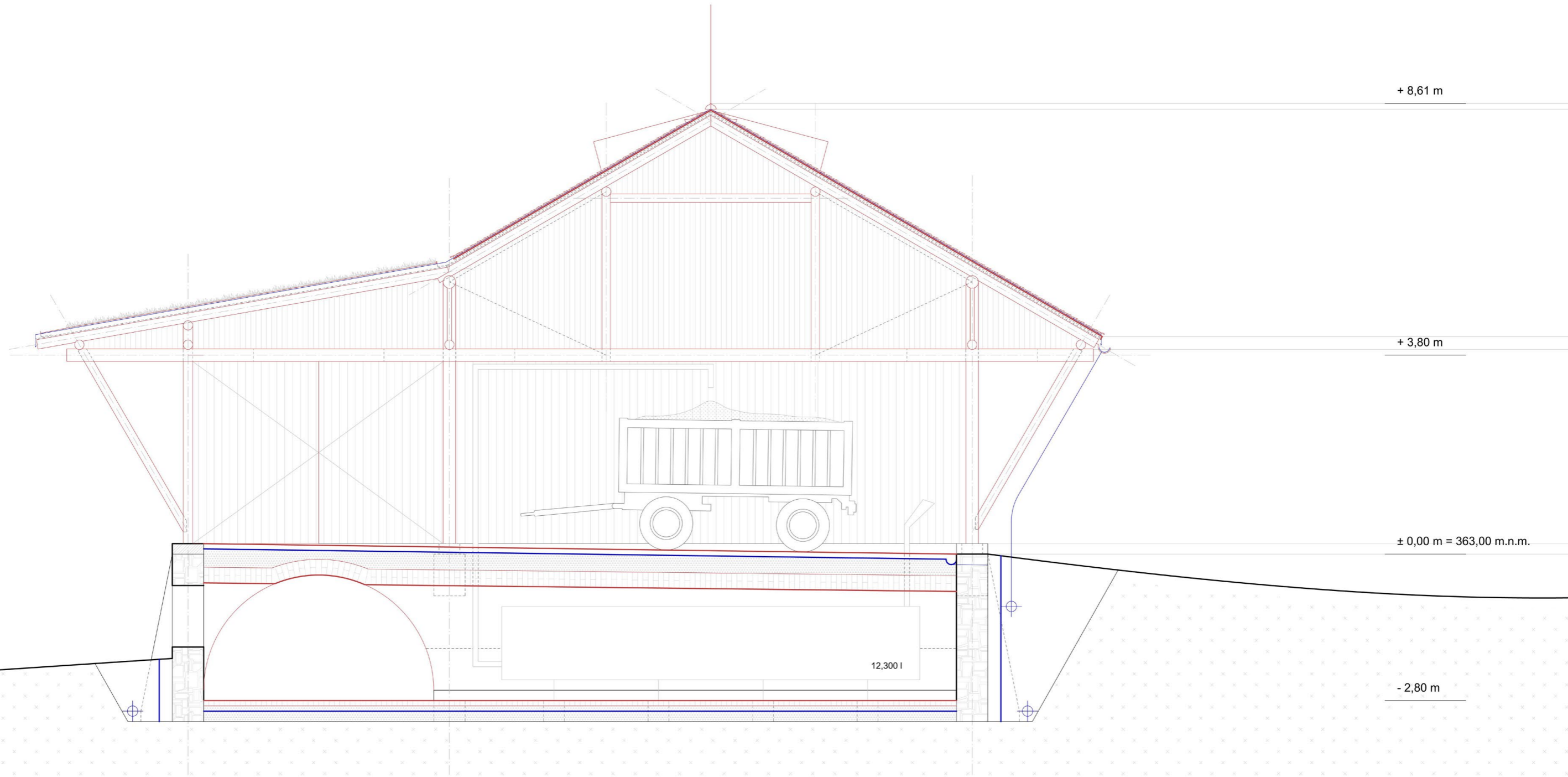
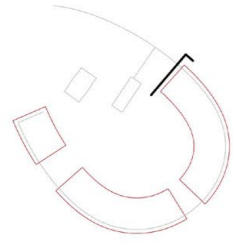
Klenby
isometrie a detaily

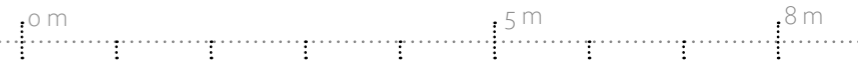
podélný řez AA
čelní štít

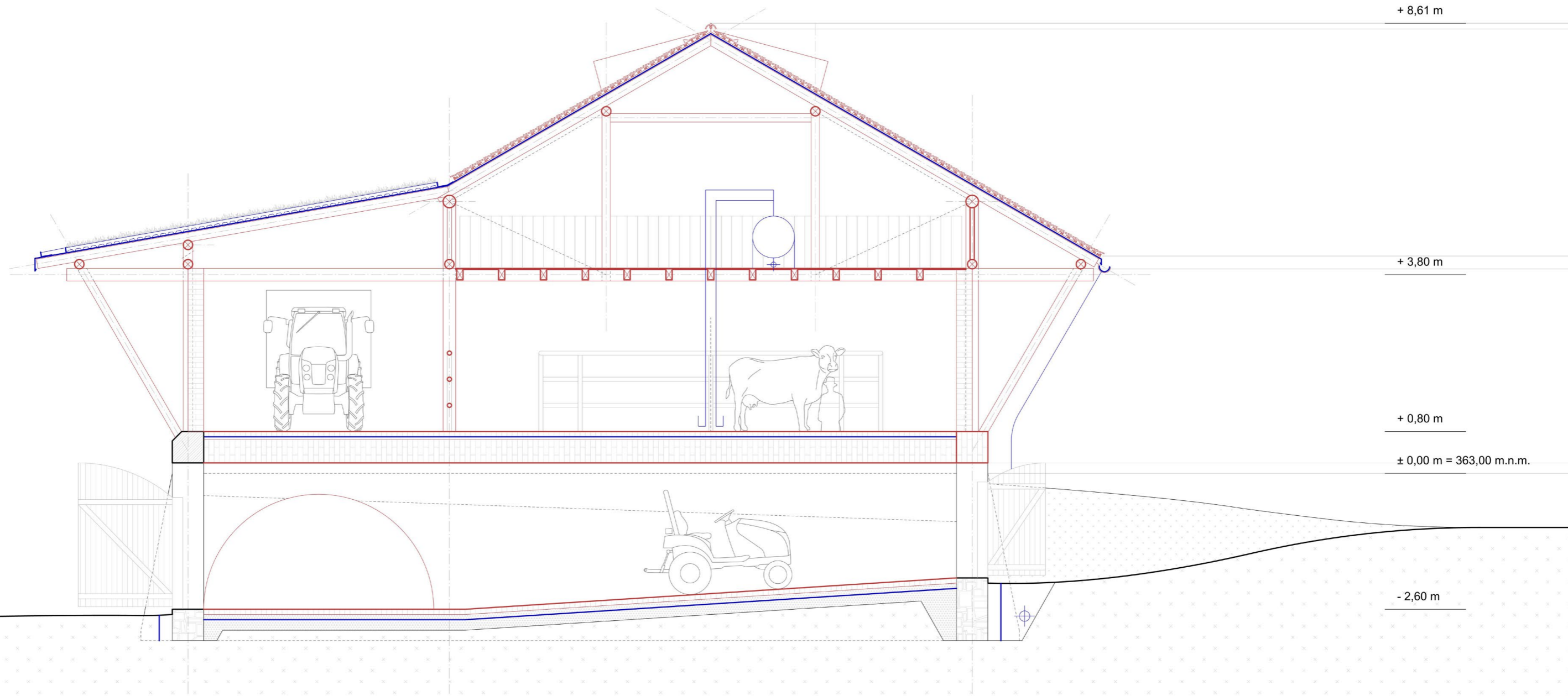
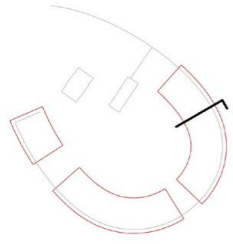

podélný řez BB
kravín a sklepení

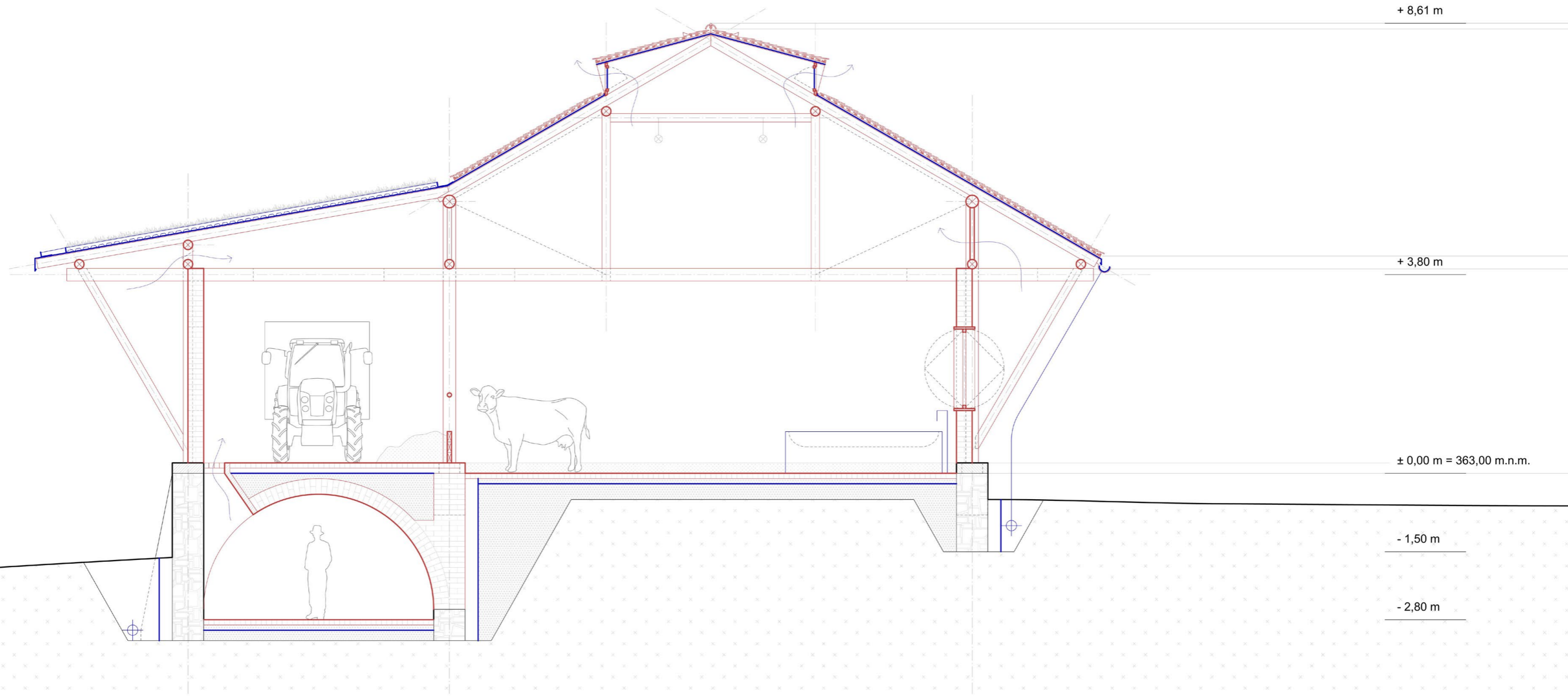
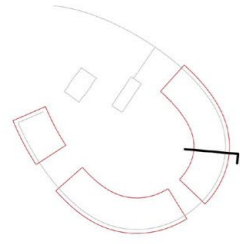

příčný řez CC
terasa a sklepení

příčný řez DD
dojírna a podjezd

příčný řez EE
kravín a ventilace

0 m 5 m 8 m

- R1 - pálená krytina**
- pálená taška "bobrovka" 4 cm
 - laťování a kontra., SM 3x5 6 cm
 - epdm folie
 - bednění, SM 2x10 2 cm

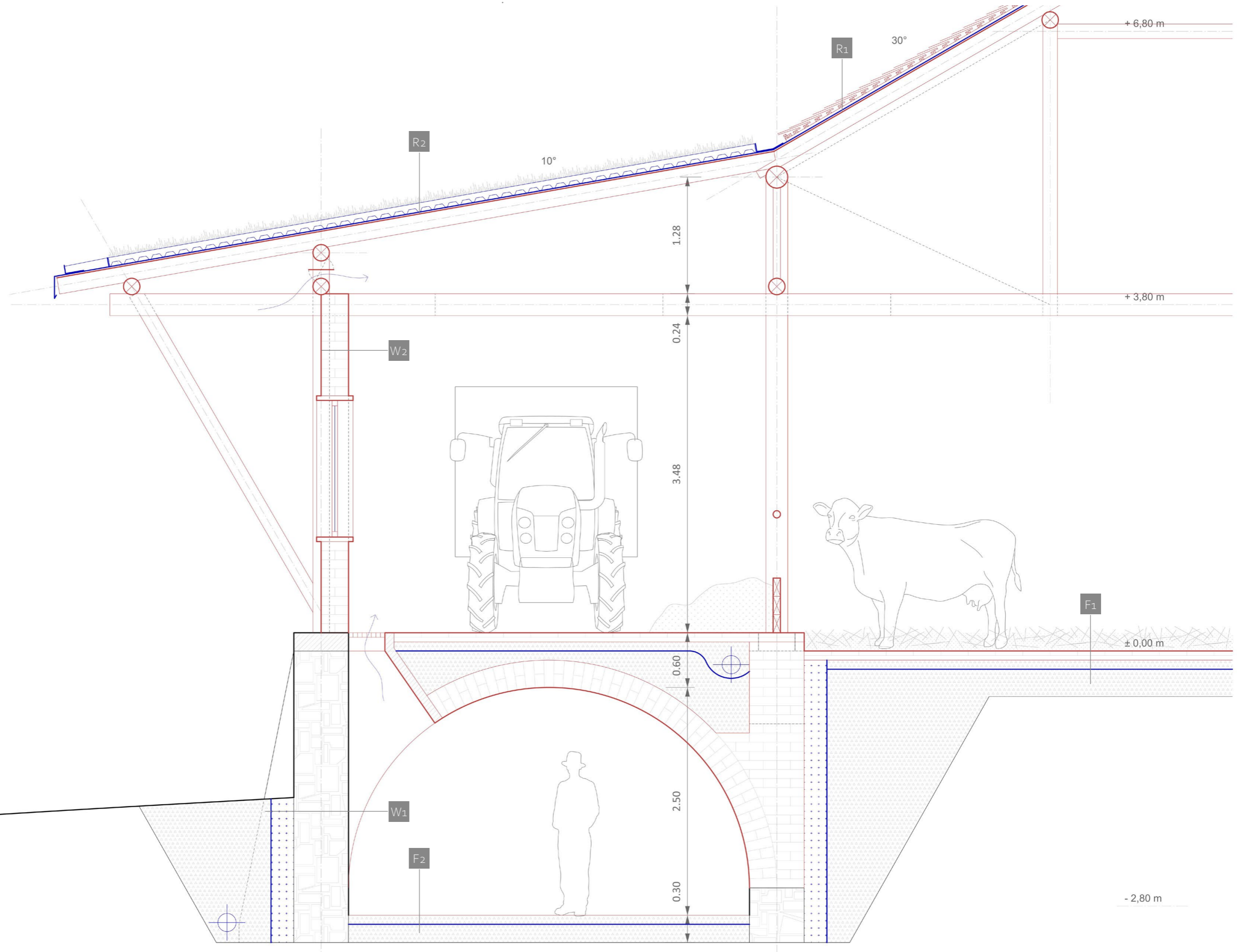
- R2 - zelená střecha**
- substrát a traviny < 8 cm
 - hydroaku. a drenážní deska 4 cm
 - epdm folie + separační geotextilie
 - bednění, SM 2x10 cm 2 cm

- W1 - kamenná stěna**
- lokální kámen (granit), různé frakce 60 cm
 - vápenná malta
 - jílovitá hydroizolace 25 cm
 - zhuštěný zásyp

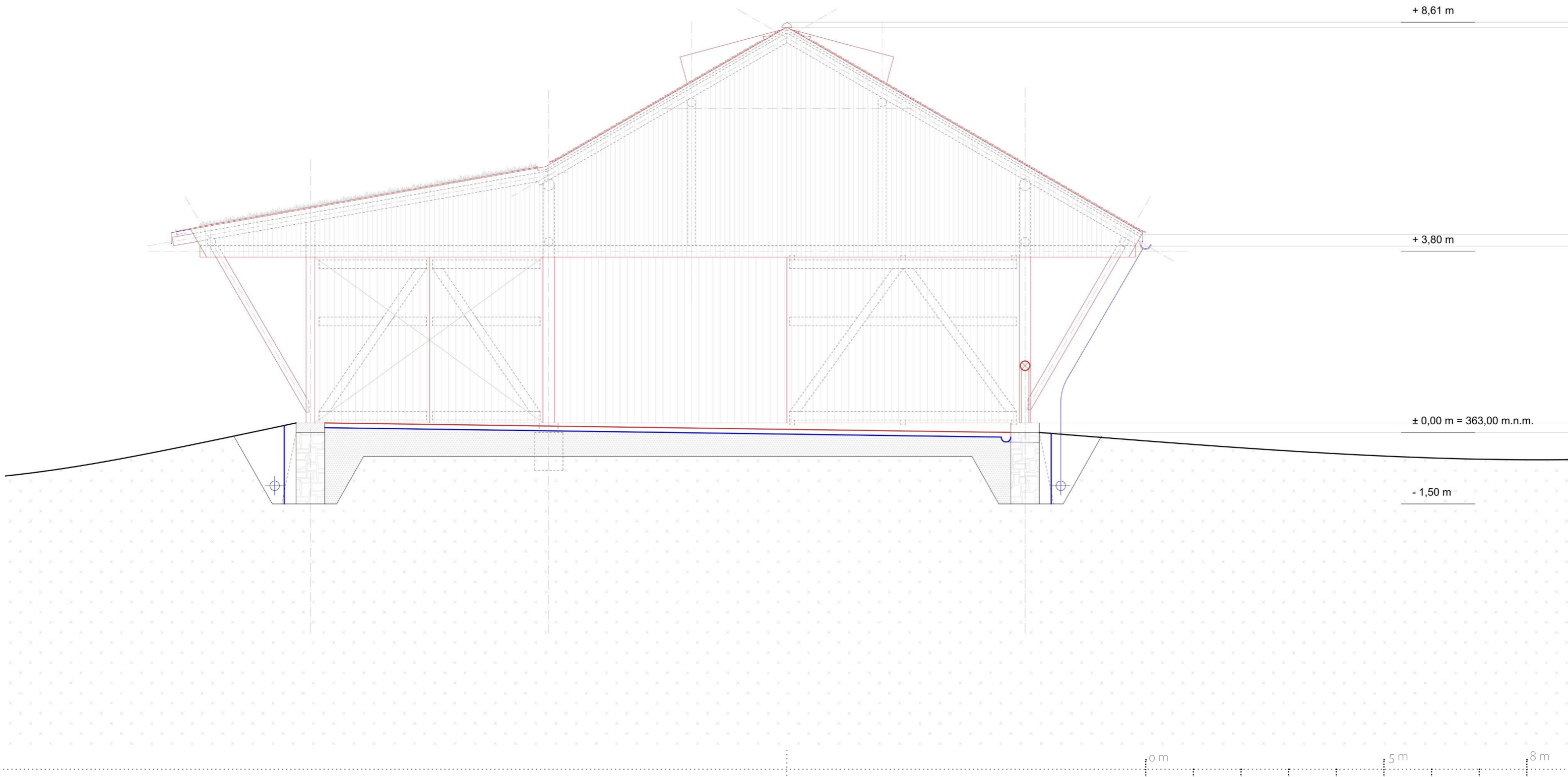
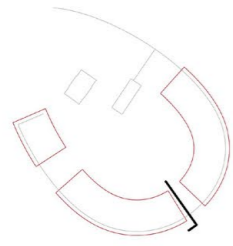
- W2 - hlinená stěna**
- hliněná omítka (10% vápna) 1 cm
 - nepálené hliněné "vepřovice" 30 cm
 - hliněná omítka (10% vápna) 1 cm

- F1 - keramická dlažba**
- keramická dlažba "stájová", 30x30 5 cm
 - Jemný podsyp 5 cm
 - epdm folie pojistná + geotextile
 - jemný a štěrkový 5-10 cm
 - zhuštěná zemina

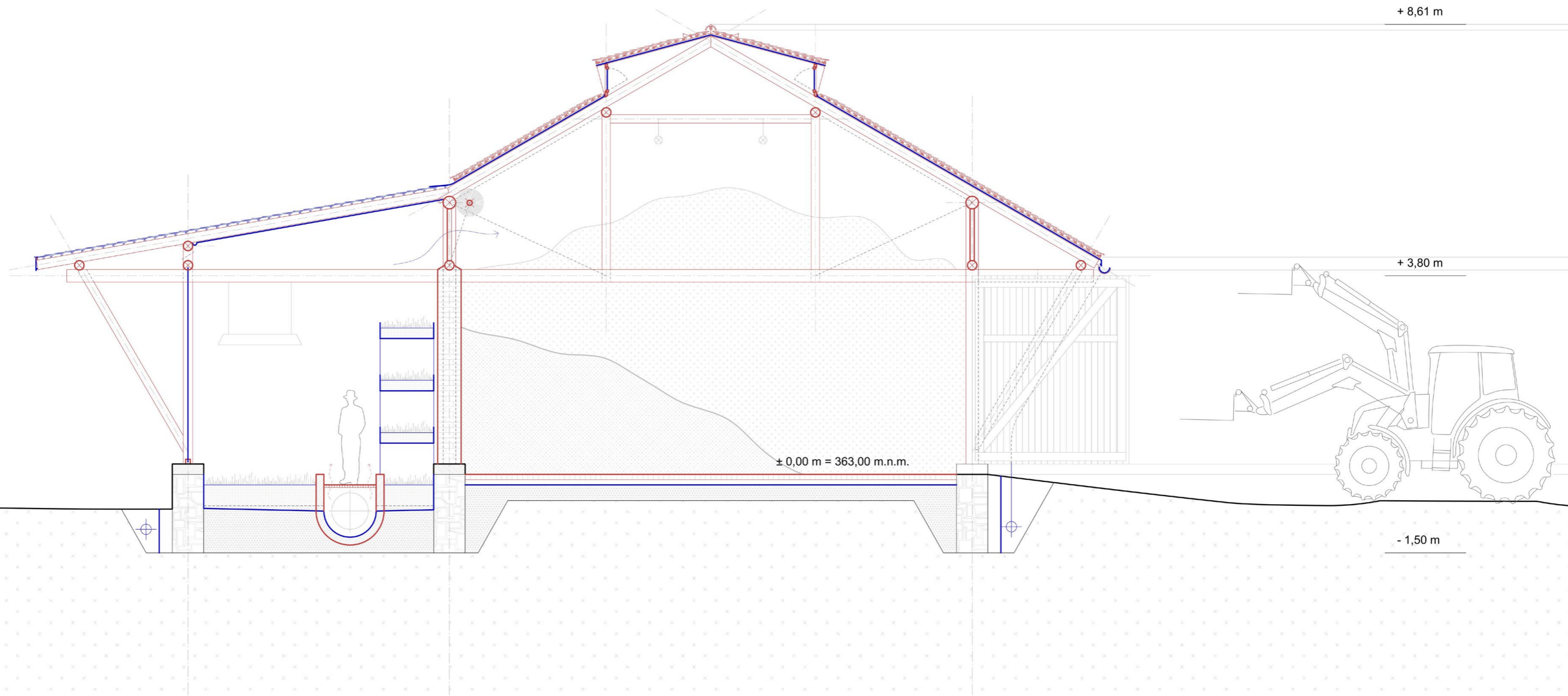
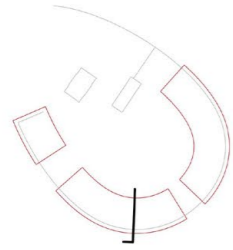
- F2 - podlaha ve sklepení**
- kačírek, frakce 16 - 22 mm 5 cm
 - jemný podsyp 5 cm
 - epdm folie + geotextile
 - jemný a štěrkový podsyp 5-10 cm
 - zhuštěná zemina

detail řezu EE
kravín a ventilace

příčný řez FF
segmentový štít

příčný řez GG
skleník a stodola

0 m 5 m 8 m

R1 - pálená krytina

pálená taška "bobrovka"	4 cm
laťování a kontra., SM 3x5 cm	6 cm
epdm folie	
bednění, SM 2x10 cm	2 cm

R3 - střecha skleníku

skleněné šupiny 20x40x0,5 cm	4 cm
(s litinovými profily "vitráž")	
ocelové pruty ohýbané	∅ 2 cm
provětrávaná mezera	18 cm
+ izolační roleta	2 cm
komůrkový polykarbonát	2 cm

W2 - hliněná stěna

hliněná omítka (10% vápna)	1 cm
nepálené hliněné "vepřovice"	30 cm
hliněná omítka (10% vápna)	1 cm

W3 - stěna skleníku

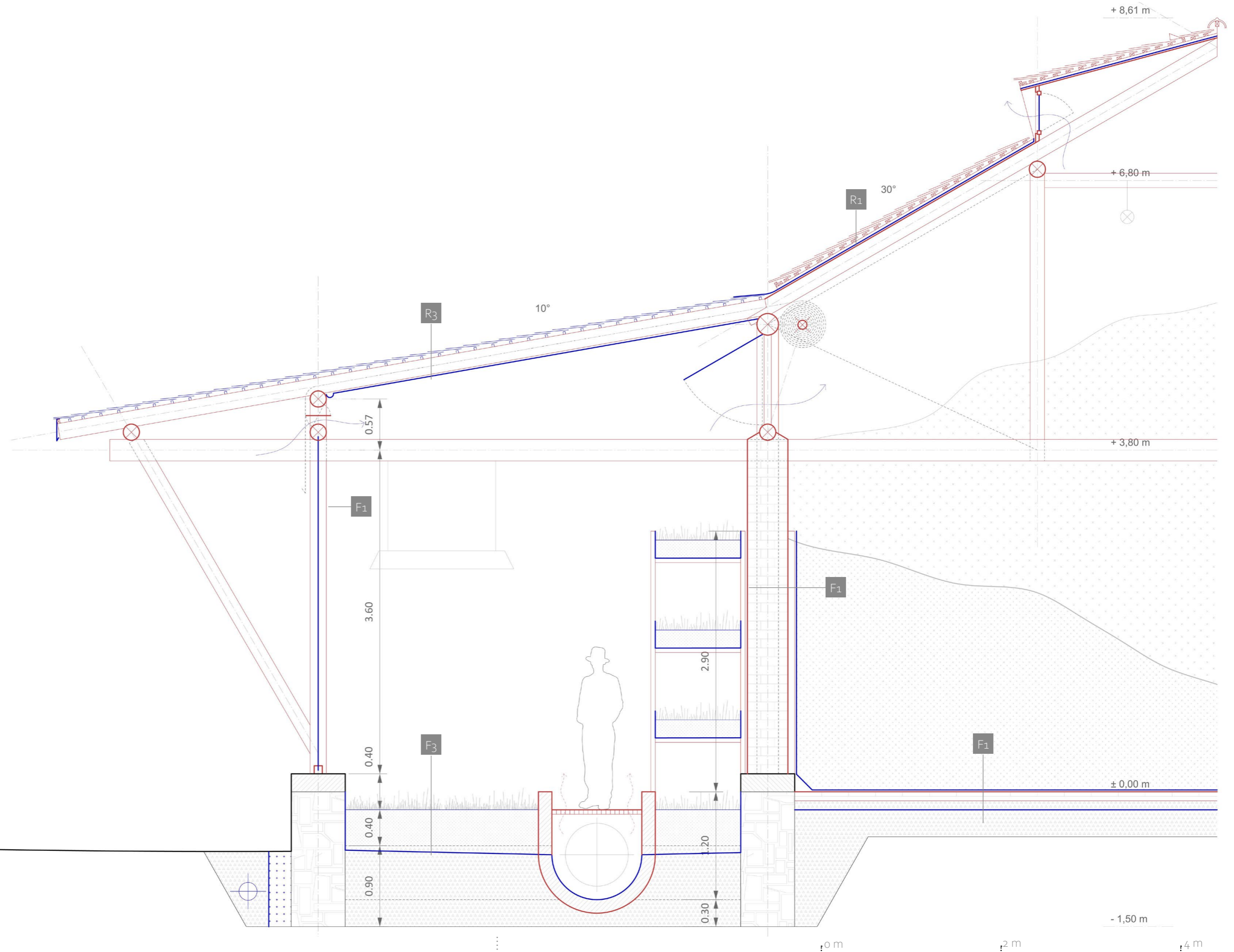
komůrkový polykarbonát	2 cm
kotvený horizontálním ocel. pásem	

F1 - keramická dlažba

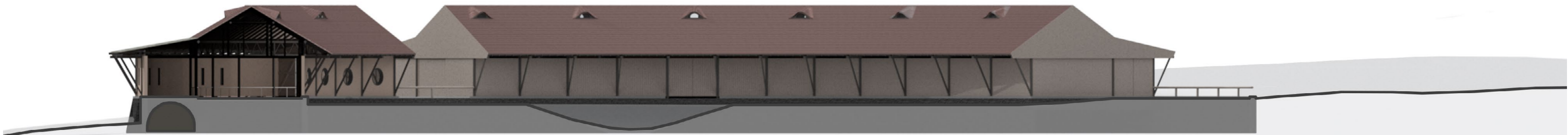
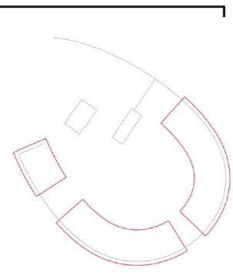
+ separační folie (compost)	
keramická dlažba "stájová", 30x30	5 cm
Jemný podsyp	5 cm
epdm folie pojistná + geotextile	
jemný a štěrkový	5-10 cm
zhutněná zemina	

F3 - produkční plocha skleníku

směs substrátu	35 cm
filtrační a drenážní zásyp	10 cm
epdm folie + geotextile	
jemný podsyp	5-10 cm
pěnové sklo, sypaná izolace	30 cm
zhutněná zemina	

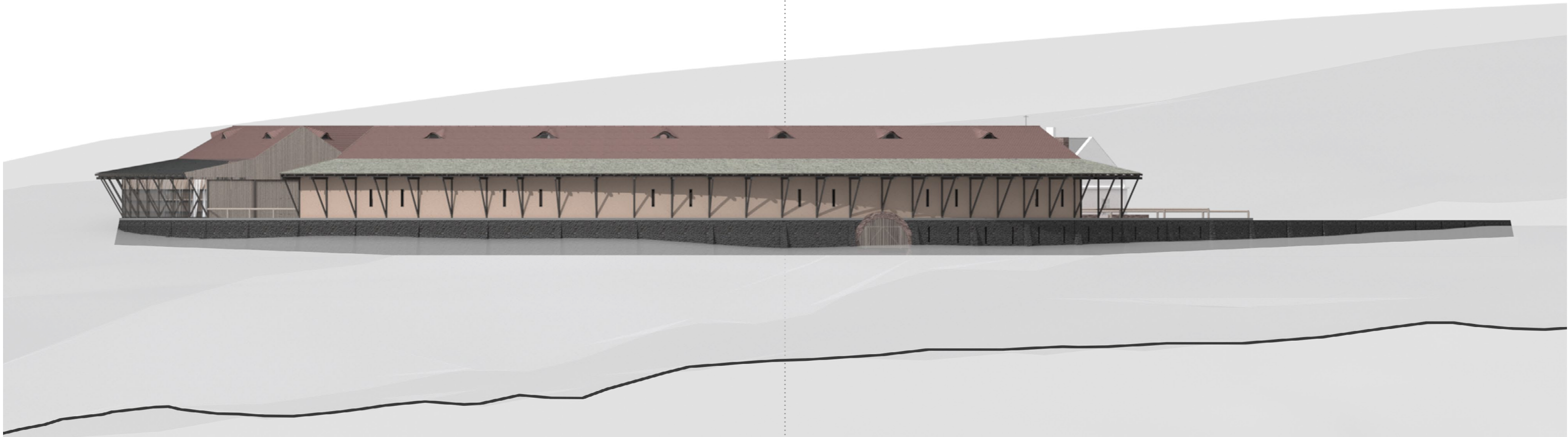
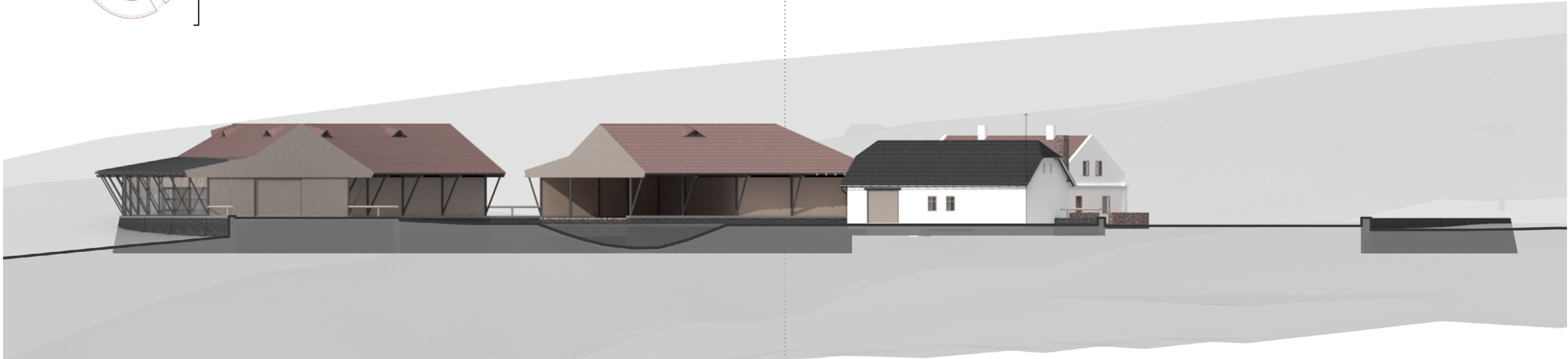
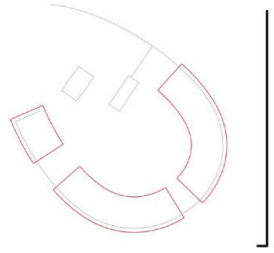

detail řezu GG
skleníku a stodola

pohled na severní fasádu
and a následující řez

pohled na východní fasádu
and a následující řez

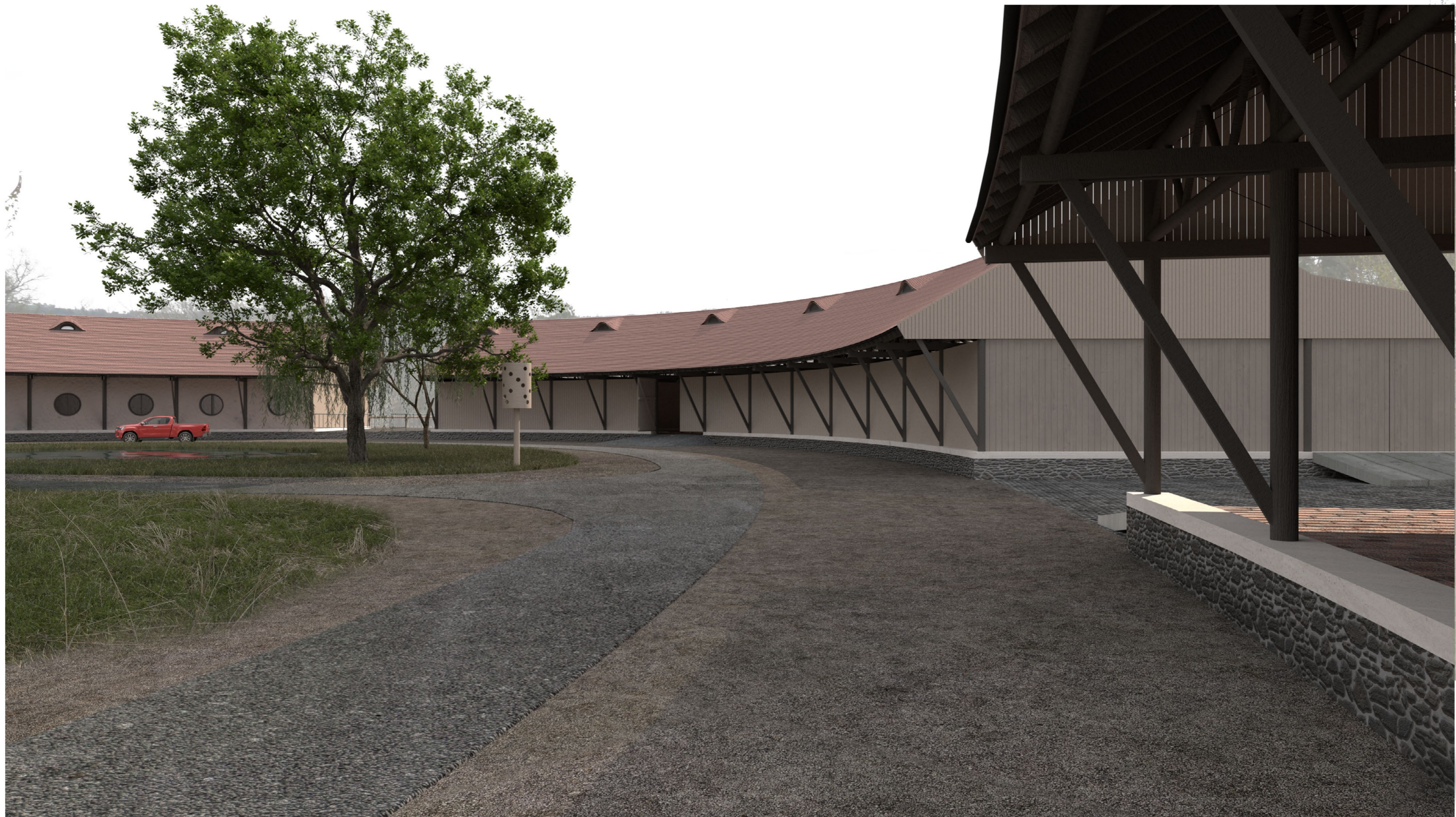
dvůr v pohledu
obraz 01

příjezd ke dvoru
obraz 02

hlavní brána
obraz 03

hospodářský dvůr
obraz 04

čistý dvůr
obraz 05

příjezd k domu
obraz 06

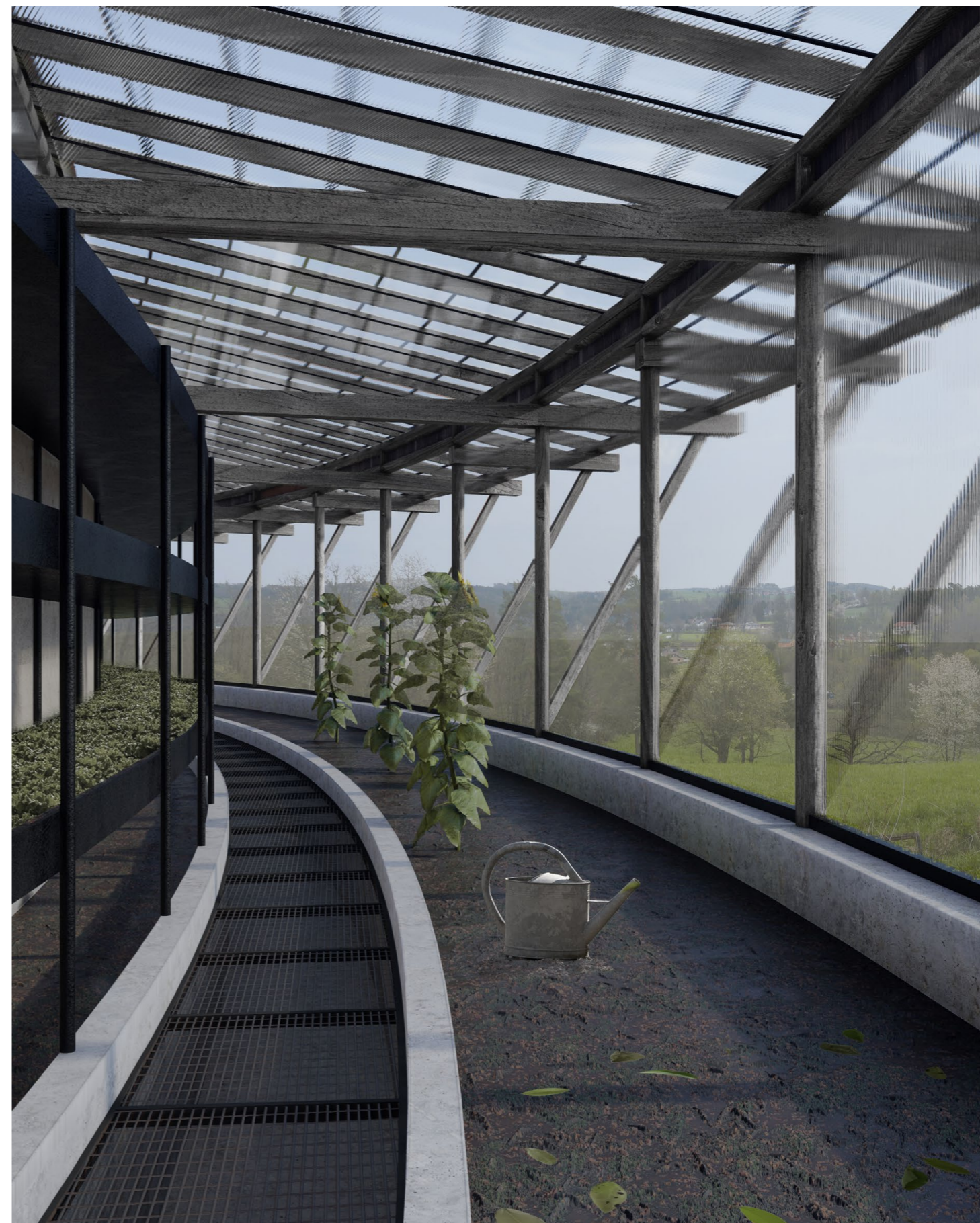
mezi stodolou a kravínem
obraz 07

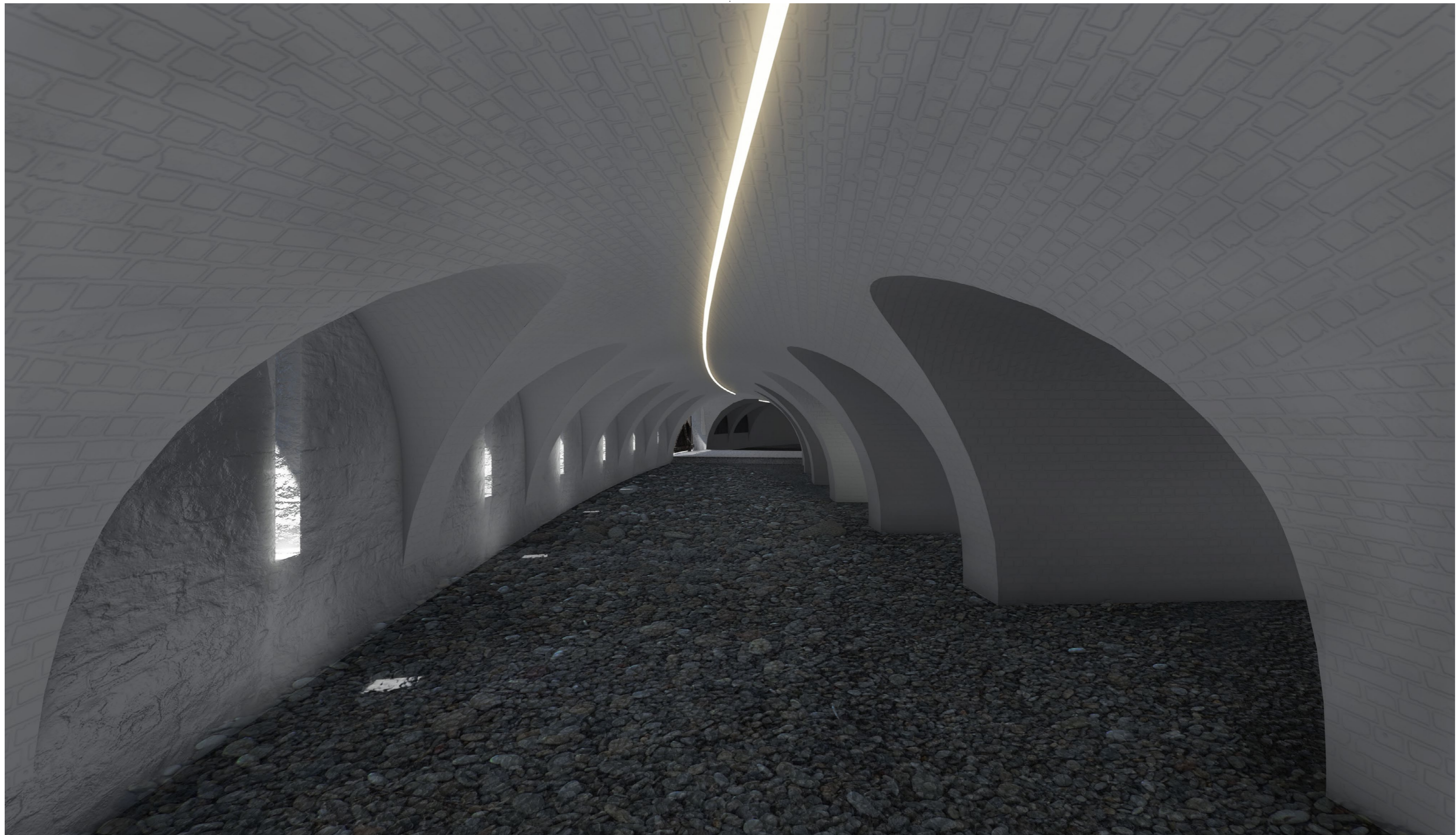
volný výběh v kravíně
obraz 08

stodola
obraz 09

skleník
obraz 10

sklep
obraz 11

pastviny
obraz 12

Další vývoj

Samozřejmě vnímám, že takového hospodářství není podnikem zrovna výnosným. Flexibilita konstrukce však přináší hospodáři výhodu jednoduché adaptace a reakce na změny v širším ekonomickém prostředí. Přesto skrytě doufám, že by takovýto statek fungoval, a měl by snad i pozitivní vliv na své okolí, případně na potenciální konzumenty zdejších produktů. Právě v tomto ohledu by mohla sehrát svou roli spolupráce statku a kláštera (-> závěr přílohy B).

Pokud však opustím tuto hypotetickou rovinu, je zde stále jistý vztah církve a Vysoké Lhoty. Údolím Blanice totiž prochází Východočeská Svatojakubská poutní cesta (tzv. Camino de Santiago), která vede z Polska přes Broumov a Kutnou Horu následně až do Tábora, Českého Krumlova a Rakouska.

Vysoká Lhota si tak zde může postupem času najít své vlastní skrovné místo. A coby klášterní statek, může nabídnout nejen přístřeší pro poutníky, ale také upomenout na roli církve v kultivaci Evropské krajiny.

trasy Svatojakubské poutní cesty

Svatojakubská poutní cesta
schéma a situace širších vztahů

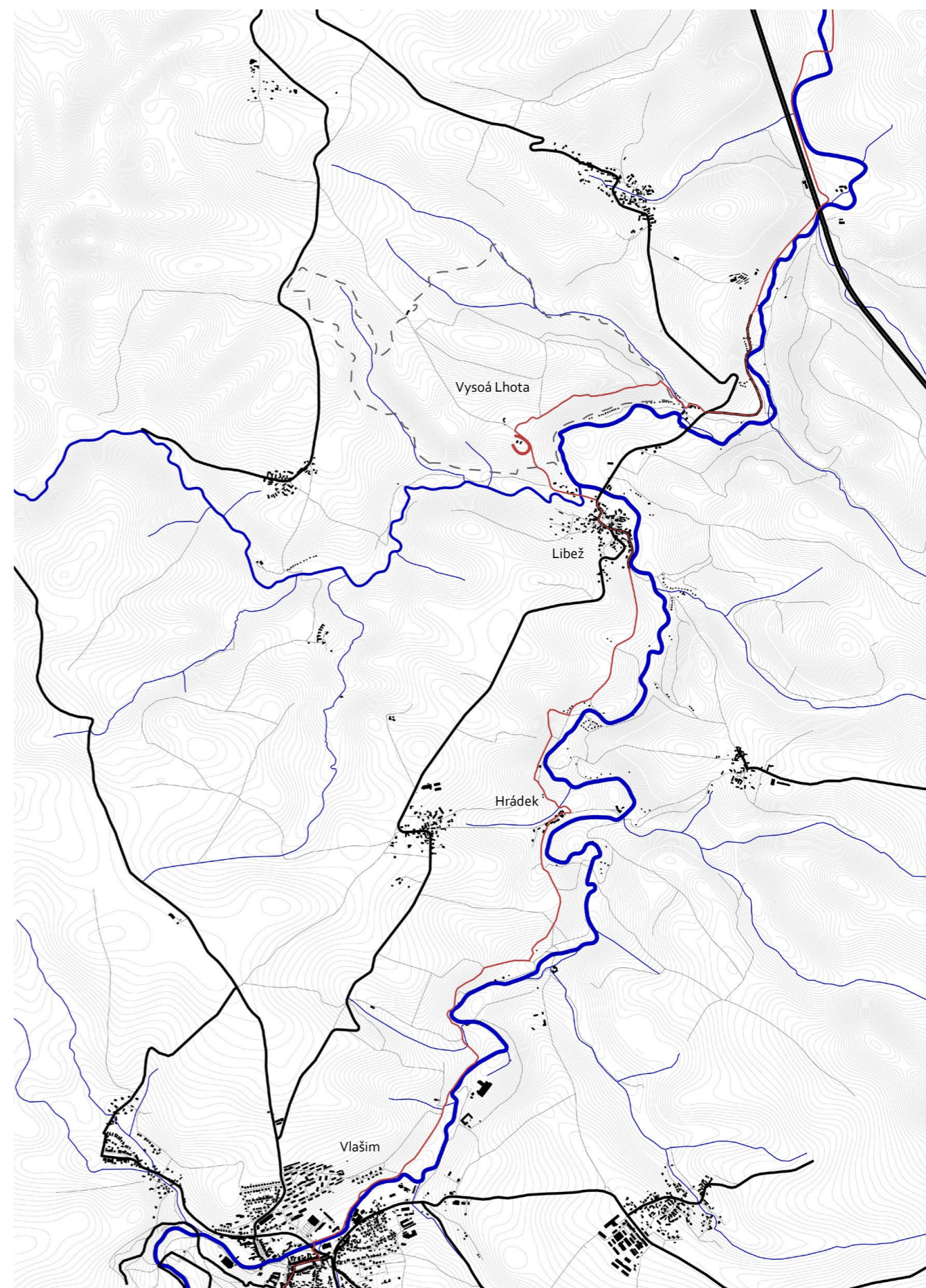

Fig 6.1
mapa regionální
autor, 2021

Fig 6.2
trasy svatojakubské poutní cesty
autor, 2021

Etapa XX
„další vývoj“

- A rekonstrukce usedlosti (možné ubytování, refugio)
- B revitalizace ovocných sadů a jejich doplnění
- C kříž
- D možná dostavba hospodářského dvora
- E konzervace, případná rekonstrukce kapličky

Kříž

V symbolické rovině navrhuji kříž na rozcestí, kde kříž kdysi stával a je dokonce stále značený v mapách. Avšak obracím ho tak, aby navigoval poutníka a ukázal mu směr do Santiago de Compostela.

kříž
obraz 13

Seznam použitých zdrojů

Fig 1.1	lesy Vysoké Lhoty	autor, 2021
Fig 1.2	pole Vysoké Lhoty	autor, 2021
Fig 1.3	letecký snímek okolí	J.Rozsypal 2021
Fig 2.1	Libež a Vysoká Lhota	archiv obce Libež, 1966
Fig 2.2	Nový dvůr, Valtice	autor, 2020
Fig 2.3	dvůr Hubenov, kresba	M. Prusík, počátek 19. cent
Fig 2.4	letecký snímek okolí	J.Rozsypal, 2021
Fig 3.1	mapa krajská	autor, 2021
Fig 3.2	bývalá stodola	J.Žižka, 2001
Fig 3.3	bývalá sýpka	J.Žižka, 2001
Fig 3.4	letecký snímek okolí	J.Rozsypal 2021
Fig 4.1	zřícenina kapličky	autor, 2020
Fig 4.2	zbývající budovy	autor, 2020
Fig 4.3	usedlost	autor, 2020
Fig 5.1	vzorek lokálního kamene	autor, 2021
Fig 5.2	beton s recyklovaným agregátem	ecological material mini library RWTH, ?
Fig 5.3	keramická dlažba „stájovka“	hyperinzrce.cz, ?
Fig 5.4	trávníkové tvárnice	semmelrock stein+design dlažby s.r.o., ?
Fig 5.5	pálená krytina	Ralf Roletschek (commons.wikipedia.org), 2015
Fig 5.6	extenzivní zelená střecha	dauid brothers landscape services, ?
Fig 5.7	kulatina	pouzitepneu1 (sbazar.cz), 2020
Fig 5.8	nepálené cihly	Vmenkov (commons.wikipedia.org), 2007
Fig 6.1	mapa regionální	autor, 2021
Fig 6.2	trasy Svatojakubské poutní cesty	autor, 2021
Fig 6.3	letecký snímek polí	J.Rozsypal 2021

* každá nejmenovaná část obsažená v této práci je vlastním dílem autora

Literatura a jiné zdroje**

BIČÍK, Ivan, JANČÁK, Vít. Transformační Procesy v Českém Zemědělství po roce 1990. Praha: Univerzita Karlova, 2005.
 CAIVAS, Karel. Stavitelství v potřebách zemědělce. Praha: nakladatel Jos. R. Vilímek, 1947.
 FUKUOKA, Masanou. The One-Straw Revolution: An Introduction to Natural Farming. Emmaus, Rodale Press, 1978.
 GEERS, Kersten. KRITIS, Joris. PANCEVAC Jelena. PIOVENE, Giovanni. RODET, Dries. ZANDERINGO, Andrea. Architecture Without Content. London: Bedford Press, 2015.
 HABRAKEN, John. Supports: An Alternative to Mass Housing. London: The Architectural Press, 1972.
 HOWARD, Sir Albert. An Agricultural Testament, Oxford, UK: Oxford University Press, 1943.
 JINDRA, Zdeněk a JAKUBEC, Ivan. Hospodářský vzestup českých zemí od poloviny 18. století do konce monarchie. Praha: UK, Karolinum, 2015.
 KIRK, Malcolm. Barn: Silent Spaces. London: Thames and Hudson, 1994.
 KRÜGER, Kristina, WARLAND, Reiner. Řády a Kláštery: 2000 let křesťanského umění. Praha: Sloart, 2008
 MOLLISON, Bill, HOLMGREN, David. Permaculture One: A Perennial Agriculture for Human Settlements. Melbourne, Australia: Transworld Publishers, 1978.
 PEŠTA, Jan. Encyklopedie Českých Vesnic: Střední Čechy a Praha, Díl první. Praha, Libri (2003).
 SKLENIČKA, Petr. Pronajatá krajina. Praha: Centrum pro krajinu, 2011.
 VITRUVIUS POLLIO, Marcus Pollio. Deset knih o architektuře. 3. vyd. Praha: Arista, 2001.
 WAGNER, Martin. Das Wachsende Haus. (commented edition) Leipzig: Spectorbooks, 2015.
 ŽIŽKA, Jan. Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách. 2. vydání. Praha: NPÚ, 2018.

Archiv Benediktinského opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích
 Obecní kronika obce Libež, <https://www.obec-libez.cz/clanky/obecni-kronika.html>

** seznam vybraných referenčních zdrojů. Kompletní seznam veškerých zdrojů je součástí přílohy Diplomního semináře.

musím upřímně poděkovat

doc. Ing. arch. Tomáši Hradečnému
 Ing. arch. Kláře Hradečné
 za akademické vedení projektu

správě Benediktinského opatství v Emauzích
 za spolupráci

Ing. Janu Žižkovi
 za historickou dokumentaci a cenné informace

Dipl. Ing. Bernadette Heiermann
 za oponenturu

J. Rozsypalovi a S. Traplovi
 za snímky a rendery

rodině a mnoho dalším
 za podporu

Fig 6.3 - letecký snímek polí, J.Rozsypal 2021

